

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE
BETREKKINGEN

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

maandag

03-02-2003

15:00 uur

lundi

03-02-2003

15:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

- Samengevoegde vragen van 1
 - de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste 1
 minister en minister van Buitenlandse Zaken over
 "de ontvangst van de nieuwe Belgische
 ambassadeur bij het Vaticaan op
 31 oktober 2002" (nr. A490)
 - de heer Francis Van den Eynde aan de vice- 1
 eerste minister en minister van Buitenlandse
 Zaken over "de officiële ontvangst van de nieuwe
 ambassadeur van België door de paus"
 (nr. A574)

Sprekers: **Ferdy Willems, Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

- Samengevoegde interpellaties van 5
 - mevrouw Frieda Brepoels tot de vice-eerste 5
 minister en minister van Buitenlandse Zaken over
 "de fraude met visa op het consulaat in
 Casablanca" (nr. 1501)
 - de heer Francis Van den Eynde tot de vice-
 eerste minister en minister van Buitenlandse
 Zaken over "de fraude met visa op het consulaat
 in Casablanca" (nr. 1503)

Sprekers: **Frieda Brepoels**, voorzitter van de VU&ID-fractie, **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Jef Valkeniers**

- Moties* 11
 Vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice- 12
 eerste minister en minister van Buitenlandse
 Zaken over "de Turkse plannen om 20.000
 soldaten naar Noord-Irak te sturen bij een
 eventueel conflict met Irak" (nr. A642)

Sprekers: **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

- Interpellatie van de heer Vincent Decroly tot de 15
 vice-eerste minister en minister van Buitenlandse
 Zaken over "de afkeurende uitslatingen van de
 vice-eerste minister en minister van Buitenlandse
 Zaken betreffende de situatie in Venezuela en het
 beleid van president Hugo Chavez Frias"
 (nr. 1522)

Sprekers: **Vincent Decroly, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Ferdy Willems**

- Moties* 21
 Vraag van de heer Guido Tastenhoye aan de 22
 vice-eerste minister en minister van Buitenlandse
 Zaken over "het lot van een Antwerpenaar die al
 meer dan twee jaar wellicht onschuldig zit
 opgesloten in een gevangenis in de Saoedische
 hoofdstad Riyad" (nr. A725)

SOMMAIRE

- Questions jointes de 1
 - M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et 1
 ministre des Affaires étrangères sur "l'accueil du
 nouvel ambassadeur belge au Vatican le
 31 octobre 2002" (n° A490)

- M. Francis Van den Eynde au vice-premier 1
 ministre et ministre des Affaires étrangères sur
 "la réception officielle du nouvel ambassadeur de
 la Belgique par le pape" (n° A574)

Orateurs: **Ferdy Willems, Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

- Interpellations jointes de 5
 - Mme Frieda Brepoels au vice-premier ministre 5
 et ministre des Affaires étrangères sur "la fraude
 aux visas au consulat de Casablanca" (n° 1501)

- M. Francis Van den Eynde au vice-premier 5
 ministre et ministre des Affaires étrangères sur
 "la fraude aux visas au consulat de Casablanca"
 (n° 1503)

Orateurs: **Frieda Brepoels**, présidente du groupe VU&ID, **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Jef Valkeniers**

- Motions* 11
 Question de M. Ferdy Willems au vice-premier 12
 ministre et ministre des Affaires étrangères sur
 "l'intention des autorités turques d'envoyer 20.000
 soldats dans le nord de l'Irak en cas d'éventuel
 conflit avec ce pays" (n° A642)

Orateurs: **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

- Interpellation de M. Vincent Decroly au vice- 15
 premier ministre et ministre des Affaires
 étrangères sur "les déclarations disqualifiantes du
 vice-premier ministre et ministre des Affaires
 étrangères à propos de la situation au Venezuela
 et de la politique menée par le président Hugo
 Chavez Frias" (nr. 1522)

Orateurs: **Vincent Decroly, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Ferdy Willems**

- Motions* 21
 Question de M. Guido Tastenhoye au vice- 22
 premier ministre et ministre des Affaires
 étrangères sur "le sort d'un habitant d'Anvers
 probablement innocent et incarcéré depuis plus
 de deux ans dans une prison de la capitale
 saoudienne Riyadh" (n° A725)

Sprekers: **Guido Tastenhoye, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Ferdy Willems**

Orateurs: **Guido Tastenhoye, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Ferdy Willems**

Vraag van mevrouw Frieda Brepoels aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het stemrecht van in het buitenland verblijvende burgers" (nr. A805) 24

Question de Mme Frieda Brepoels au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le droit de vote des citoyens belges séjournant à l'étranger" (n° A805) 24

Sprekers: **Frieda Brepoels**, voorzitter van de VU&ID-fractie, **Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Orateurs: **Frieda Brepoels**, présidente du groupe VU&ID, **Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de goedkeuring op Belgisch niveau van de Akkoorden van Cotonou tussen de EU en 78 ACP-landen" (nr. A848) 27

Question de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'approbation au niveau belge des accords de Cotonou conclus entre l'UE et 78 pays ACS" (n° A848) 27

Sprekers: **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Orateurs: **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGENCOMMISSION DES RELATIONS
EXTERIEURES

van

du

MAANDAG 3 FEBRUARI 2003

LUNDI 3 FEVRIER 2003

15:00 uur

15:00 heures

La séance est ouverte à 15.15 heures par M. Georges Clerfayt, président.

De vergadering wordt geopend om 15.15 uur door de heer Georges Clerfayt, voorzitter.

Le **président**: La question A421 de M. Peter Vanhoutte est reportée à une date ultérieure.

01 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de ontvangst van de nieuwe Belgische ambassadeur bij het Vaticaan op 31 oktober 2002" (nr. A490)
- de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de officiële ontvangst van de nieuwe ambassadeur van België door de paus" (nr. A574)

01 **Questions jointes de**

- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'accueil du nouvel ambassadeur belge au Vatican le 31 octobre 2002" (n° A490)
- M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la réception officielle du nouvel ambassadeur de la Belgique par le pape" (n° A574)

01.01 **Ferdy Willems** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het uitgangspunt is – zoals ik ook heb geschreven – een brief van het Centre d'Actions Laïques die ons via de voorzitter van deze commissie bereikte.

Mijn benadering bij dit gegeven is dat verdraagzaamheid voor mij centraal staat, stond en blijft staan. Men noemt daarin Vaticaanstad een juridische fictie, een séquelle de l'Ancien Régime. Séquelle betekent nasleep of nadelig gevolg. Het is dus een zeer pejoratief woord. Het blokkeert Kerk en Staat. Men durft het zelfs aan te stellen dat men de betrekkingen met het Vaticaan in vraag zou moeten stellen. Dat kan niet.

Ik wil aan de andere kant ook niet meedoen aan goedkoop antiklerikalisme. Ik heb samen met gelovigen in deze Kamer het feit aangeklaagd dat men het aantal aalmoezeniers in het leger en in de gevangenen zou beperken. Ik kan me wel vinden in het feit dat de paus bijvoorbeeld richtlijnen geeft of zelfs een lexicon schrijft – zoals hij dat heeft gedaan – voor politici die zich beroepen op de waarde van het evangelie. Het is mijns inziens geen oneerbaar standpunt om abortus en euthanasie af te wijzen. Dat moet ieder voor zichzelf uitmaken. Tolerant betekent niet dat een andere mening niet mag worden geuit of dat alle muizen grijs zouden zijn. Het gaat hier echter om iets heel anders. Ik heb uitdrukkelijk een nauwkeurige beschrijving gegeven van hoe ik het niet zie.

01.01 **Ferdy Willems** (VU&ID): Dans une lettre adressée au président de la commission des Relations extérieures, M. Philippe Grollet, président du Centre d'action laïque, s'exprime en termes haineux à propos du Vatican. Sa lettre constitue une réaction à un courrier du pape adressé au nouvel ambassadeur de Belgique au Vatican. Tout en me distanciant des propos acerbes de M. Grollet, je souhaiterais vous poser quelques questions sur le fond de l'affaire.

Les propos du pape, notamment au § 5 de sa lettre, ne sont-ils pas à considérer comme une ingérence dans les affaires intérieures de notre pays? Quelle fut la réaction de l'ambassadeur de Belgique? A-t-il informé le ministre? Qu'en pense le gouvernement belge?

Hier wordt onze ambassadeur – die alle landgenoten, ook de vrijzinnigen, de andersgelovigen of de agnostici vertegenwoordigt – op het matje geroepen. Ik klaag hier het feit aan dat de paus de Belgische regering, de Belgische Staat, in vraag stelt. Wat doet hij? Hij stelt vragen bij in de Kamers goedgekeurde wetten.

De ambassadeur – wat ook zijn eigen mening is; ik weet niet of hij gelovig is of niet en ik hoef dat ook niet te weten – kon in zijn positie alleen verdedigend antwoorden. Hij kon alleen beleefd zwijgen. Dat is niet correct tegenover hem, want die man verkeerde in een onmogelijke situatie.

Inderdaad – daar treed ik het Centre Laïque wel bij –, de tekst van de paus was niet mis te verstaan. Het Centre Laïque had het over: “s'est fait sermonner”, vrij vertaald: “heeft zich de les laten lezen”. Ik lees even voor wat in dat sermoen staat. Ik geef slechts één citaat: “De Kerk respecteert en verdedigt het geschenk van het leven. Hoe zou de Kerk haar hevige onrust en afkeuring kunnen stilhouden tegenover de wetten die recent in meerdere landen zijn gestemd, – ook in België dus – “die de actieve euthanasie legaliseren en zich zo meester maken van het leven en de dood. De erkenning van het heilige en onschendbare karakter van elke menselijke persoon, hem gegeven door de Schepper, is inderdaad de enige wettelijke dam tegen de schendingen van zijn waardigheid en zijn rechten”.

Dat kan een normaal standpunt zijn voor een katholiek, voor een gelovige, maar niet in deze omstandigheden. Stel u heel even voor, mijnheer de minister, dat een of ander fundamentalistisch islamitisch staatshoofd hetzelfde doet en tegen de Belgische ambassadeur zegt dat hij op bepaalde punten de islamitische wet overtreedt. Dat kan toch niet?

Mijnheer de minister, met die nuance kom ik tot mijn vragen. Moeten de uitspraken van de paus, en vooral de geciteerde paragraaf van zijn toespraak, niet worden gezien als een inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van ons land? Is het u bekend hoe de nieuwe Belgische ambassadeur ter plekke heeft gereageerd? Heeft de ambassadeur u ingelicht over die kwestie? En hoe reageerde onze regering of hoe zal zij reageren?

01.02 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het woord klerikalisme wordt vaak in de mond genomen en vaak gebruikt in een context die niet precies overeenkomt met de definitie ervan.

Alvorens mijn vraag te ontwikkelen wil ik even de definitie geven van het woord klerikalisme, met name het zich ongepast moeien vanwege een religieuze autoriteit met de politieke zaken van een land.

Mijnheer de voorzitter, ik beken dat ik dit betoog houd ingevolge een traditionele Geuzeningesteldheid en ingevolge het antiklerikalisme van de Vlaams nationalisten.

Ik wil consequent zijn in mijn antiklerikalisme en het klerikalisme niet alleen zoeken bij de rooms katholieke kerk die zich hieraan maar al te vaak heeft bezondigd, maar bij iedereen die in naam van godsdienst en moraal, beweert zich te mogen moeien met de

01.02 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Le cléricalisme se définit comme une ingérence déplacée d'une autorité religieuse dans la politique d'un pays. En ce sens, les nationalistes flamands sont des anticléricaux convaincus. Le cléricalisme ne se rencontre pas uniquement au sein de l'Eglise catholique, mais aussi chez toute personne ayant l'intention de s'immiscer dans la politique pour des raisons religieuses et morales. Cette mentalité, nous la rencontrons même chez une asbl se revendiquant de la libre pensée, le Centre d'action laïque.

politiek.

Bij het lezen van de brief van de Centre d'Actions Laïques, een Brusselse VZW die naar verluidt spreekt namens de officiële vrijzinnigheid in dit land, dan stel ik aan de toon en de gebruikte argumentatie vast dat dit ook klerikalisme is, zij het vanuit een hoek waar men het doorgaans niet verwacht.

Ik wil hier toch heel eventjes beklemtonen dat de gebruikte argumenten niet alleen – zoals collega Willems zeer terecht onderstreepte – beledigend en kwetsend zijn, maar daarenboven totaal fout zijn. Dat is typisch. Wie uit een klerikaal standpunt spreekt, is nogal vlug geneigd om in dogmatisme terecht te komen en wie dogmatisch is, hoeft niets meer te beweren en kan dus met de historische werkelijkheid een loopje nemen. Ik verwijs, bijvoorbeeld, naar het citaat dat onze goede collega Willems heeft aangehaald, dat de heilige stoel "une séquelle de l'Ancien Régime" is. Dat is natuurlijk met betrekking tot dit land compleet idioot. Wat is l'Ancien Régime in de Europese geschiedenis, mijnheer de voorzitter? U weet dat waarschijnlijk op zijn minst even goed, zoniet beter dan ik. Het gaat om de periode van voor de Franse Revolutie. De Belgische Staat is uitgevonden – ik beklemtoon het woordje uitgevonden – in 1830, na de Franse Revolutie en kon pas daarna het Vaticaan erkennen. Die erkenning heeft trouwens verschillende facetten gekend in de loop van de 19de eeuw. Ik zal daarbij niet blijven stilstaan, maar dit was dus niet meer in het Ancien Régime. Bijgevolg is dit argument totaal fout, maar onze minister van Buitenlandse Zaken zal wel het volgende Frans spreekwoord kennen. Ik citeer: "Qui embrasse trop, mal étreint." Men heeft hier te veel proberen te (...).

Dat is mijn eerste argument.

Ik kom tot mijn tweede argument. Men verwijt aan de paus – de heer Willems gaat daarin mee – dat hij standpunten heeft ingenomen ten overstaan van de politiek in dit land.

Ik ben het vaak niet eens met de paus, wanneer hij over politiek spreekt. Ik vind het trouwens niet van heel groot belang of ik het hier eens zou zijn of niet, daar gaat het mij niet om. De heer Willems mag echter niet vergeten dat de man die aan het hoofd staat van de Heilige Stoel, ten eerste, een religieus leider is en in die hoedanigheid precies zegt wat hij wil, toch volgens onze westerse opvattingen over godsdienstvrijheid – en die zijn toch niet zo kwaadaardig –, en ten tweede, dat hij een staatshoofd is.

Als staatshoofd zegt hij ook wel een en ander, vertegenwoordigt hij een onafhankelijke staat en mag hij over de politiek van andere staten vertellen wat hij wil. Als ik mij niet vergis, is hij zelfs geen lid van de Verenigde Naties en kan hij ook daar niet op de vingers getikt worden. Onze minister van Buitenlandse Zaken permitteert zich trouwens ook af en toe kritiek te uiten op de binnenlandse politiek van andere landen. Daarbij ging het niet om de kleinste. We hebben daar wel eens om geglimlacht. Maar goed, men kan van een minister van Buitenlandse niet zeggen dat hij het recht niet heeft om een standpunt in te nemen, zelfs over zoiets.

Ik denk bijgevolg dat het staatshoofd van Poolse origine, dat het op dit ogenblik voor het zeggen heeft in dat heel klein stukje staat dat in

Dans un courrier adressé à notre président de commission, l'asbl a invoqué des arguments à la fois blessants et fallacieux. Il semble que, se fondant sur un point de vue clérical, on verse rapidement dans le dogmatisme et qu'on puisse ainsi prendre des libertés à l'égard de la réalité historique. L'Ancien Régime est antérieur à la Révolution française et dès lors aussi à la naissance de la Belgique. Dès lors, la Belgique n'a pu reconnaître le Vatican qu'après 1830, date de son accession à l'indépendance. L'argument selon lequel le Saint-Siège représente une "séquelle de l'ancien Régime" est donc faux.

L'asbl laïque reproche au pape d'adopter une position politique. A de tels propos, je répondrai qu'outre le rôle de chef religieux, le pape assume également celui de chef d'Etat et peut, dès lors, se prononcer sur la politique menée par d'autres pays. A l'instar de notre ministre des Affaires étrangères, le pape jouit lui aussi de la liberté d'expression.

het midden van Rome ligt, dat ook mag. Het was alleen maar om dat te zeggen, mijnheer de voorzitter, en niet omdat ik plots de roeping zou hebben van een pontificale zoeaaf, dat ik mij aangesloten heb bij de vraag van collega Willems.

01.03 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, de paus heeft beklemtoond dat zijn uitspraken over de legalisering van de actieve euthanasie in verscheidene landen, niet moeten beschouwd worden als inmenging in binnenlandse aangelegenheden van ons land. Het is immers een opmerking met een algemene draagwijdte. Bovendien heeft de paus deze woorden uitgesproken nadat de wet door het Belgische Parlement was goedgekeurd. Hij kon derhalve de beslissing niet meer beïnvloeden.

De paus spreekt zich geregeld uit over dergelijke kwesties. Hij drukt zijn standpunt uit over ethische en religieuze kwesties. De paus heeft zich in dezelfde toespraak in zeer lovende bewoordingen uitgesproken over onze voortrekkersrol in Europa, de hernieuwde aandacht van ons land voor de landen van het Afrikaans continent, onze bijdrage aan de vrede en de inspanningen die ons land levert om onze solidariteit ten opzichte van de armste landen te betuigen.

Wat de vraag over de reactie van de nieuwe ambassadeur van België betreft, vestig ik uw aandacht erop dat de tekst van de pauselijke toespraak hem pas bij de overhandiging van de geloofsbrieven werd bezorgd. De voorbije jaren leest de paus dergelijke toespraken niet meer luidop. Onze ambassadeur heeft de tekst pas na afloop van de ceremonie kunnen lezen en heeft hierop derhalve niet gereageerd. Tijdens het gesprek met de paus en vervolgens met de staatssecretaris is deze kwestie niet ter sprake gekomen. De Belgische ambassadeur heeft mij uitvoerig over de ceremonie ingelicht, zowel over de gesprekken met de paus als over de tekst van de toespraak die hem was overhandigd.

Wat uw vraag betreft over een eventuele reactie van de Belgische regering, zie ik in het geheel geen noodzaak om op die toespraak van de paus te reageren.

01.04 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik ben het met collega Van den Eynde, die ook tegenover mij een aantal opmerkingen heeft gemaakt, niet eens. Het staatshoofd kan reageren tegenover een ander staatshoofd of tegenover een minister, maar niet op die manier tegenover een ambassadeur. Een religieus leider kan vertellen wat hij wil. Dat is zijn recht en in sommige gevallen zelfs zijn plicht, maar niet in die omstandigheden. Ik herhaal nogmaals mijn voorbeeld. Stel u voor dat een islamitische leider dat zou doen: dit land zou op zijn kop staan.

Met de minister ben ik het in een aantal opzichten eens, in een aantal andere niet. Dit is geen zaak van algemene draagwijdte. Hier wordt heel duidelijk en bewust de Belgische politiek geïmagineerd. Anders zou de paus dat op dat moment niet gevraagd hebben. Ik ben het dus met de minister niet eens: op die manier kan dat niet. Hij zet een ambassadeur in een onmogelijke situatie.

Ten tweede, dat de teksten pas later afgegeven worden, was mij ook al bekend. Dat werpt een speciaal licht op deze zaak.

01.03 **Louis Michel**, ministre: Le pape a souligné que ses propos sur la légalisation de l'euthanasie active ne constituent pas une ingérence dans notre politique intérieure. De plus, il a tenu ces propos après l'adoption de la loi par le Parlement. Il ne peut, dès lors, être question d'influences. Ce n'est pas la première fois que le pape prend position dans des questions d'ordre éthique et religieux. Il nous a d'ailleurs félicités pour notre rôle de pionnier en Europe et pour nos efforts en faveur de la population d'Afrique. L'ambassadeur n'a reçu le texte de l'allocution qu'à l'issue de la cérémonie. C'est pourquoi il n'a pas pu réagir. Il m'a informé tant sur le discours du pape que sur les entretiens avec le souverain pontife. Aussi le gouvernement belge ne se sent-il pas tenu de réagir au discours du pape.

01.04 **Ferdie Willems** (VU&ID): Je ne suis pas d'accord avec M. Van den Eynde. Un chef d'Etat peut réagir contre un autre chef d'Etat ou contre un ministre mais pas contre un ambassadeur. Un leader religieux peut dire ce qu'il veut mais pas dans le cadre de la réception officielle d'un ambassadeur. Ce comportement n'aurait jamais été toléré de la part d'un leader musulman. A mon estime, la politique belge est clairement visée. Les propos du pape ont mis l'ambassadeur dans une position impossible. Je continue de penser que les déclarations du pape à l'égard de l'ambassadeur d'un pays pluraliste sont inadmissibles.

Ten derde, dat u uitvoerig ingelicht bent, verheugt mij. Het blijkt dat ook de ambassadeur het belangrijk genoeg vond om dat te doen. Ik begrijp dan ook uw reactie niet, want ik blijf stellen dat wat de paus gedaan heeft, niet kan. Dat kan wel tegenover een christen-democratisch politicus, maar niet tegenover een vertegenwoordiger van een land met meerdere godsdiensten en met meerdere mensen die agnostisch of vrijzinnig zijn. Dat blijft mijn uitgangspunt.

01.05 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik wil zeer kort aan de heer Willems zeggen dat de paus, zoals om het even wie, tenminste naar mijn opvattingen, zegt wat hij wil, tegen wie hij wil en wanneer hij wil.

Voor het overige bedank ik de minister voor zijn antwoord, met hetwelk ik het, zeer uitzonderlijk, volledig eens ben.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Samengevoegde interpellaties van

- mevrouw Frieda Brepoels tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de fraude met visa op het consulaat in Casablanca" (nr. 1501)
- de heer Francis Van den Eynde tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de fraude met visa op het consulaat in Casablanca" (nr. 1503)

02 Interpellations jointes de

- Mme Frieda Brepoels au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la fraude aux visas au consulat de Casablanca" (n° 1501)
- M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la fraude aux visas au consulat de Casablanca" (n° 1503)

02.01 Frieda Brepoels (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik denk niet dat ik de tien minuten van de mij toegewezen spreektijd nodig heb, omdat ik graag een paar vragen wil stellen aan de minister.

Ongeveer zes weken geleden berichtte de pers hier over fraude met visa, vooral afgeleverd aan jonge meisjes door onze Belgische consul-generaal in Marokko. Dat is hier vooral in de pers gekomen nadat Marokkaanse kranten uitgebreid geschreven hebben over dat Belgische schandaal.

Nu, na een aantal weken, blijkt dat er al veel langer geruchten circuleerden over het gedrag van de consul. De feiten waarover het nu gaat, zouden in november aan het licht gekomen zijn, waarna de consul-generaal in eerste instantie voorlopig naar België werd teruggestuurd, naar ik meen op 22 november. Na een diepgaander onderzoek en een inspectie ter plaatse zou de consul definitief teruggestuurd zijn en werd er door de minister en door Buitenlandse Zaken klacht ingediend bij het Brussels parket.

Mijnheer de minister, ik denk dat u het met mij eens zal zijn dat wij van een diplomaat mogen verwachten dat hij zich nog correcter dan correct gedraagt, zeker op het ogenblik dat hij zijn functie uitoefent. In dat verband vond ik het wel heel merkwaardig dat hij eind oktober, tijdens het bezoek van de kamervoorzitter samen met een delegatie, waaronder ook ik mij bevond, de profetische uitspraak deed: "Als een consul te lang op één plaats is, loopt hij het risico dat hij te veel

01.05 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Pour une fois, j'adhère au point de vue du ministre. Le pape est libre de dire ce qu'il veut, lorsqu'il le veut et à qui il veut.

02.01 Frieda Brepoels (VU&ID): Après la révélation des faits par des journaux marocains, la presse belge a également fait état, il y a six semaines, de la délivrance frauduleuse de visas à des jeunes marocaines. Le consul général belge au Maroc serait impliqué dans l'affaire. Après enquête, le consul belge a été définitivement rappelé et le ministre a déposé une plainte auprès du parquet de Bruxelles. Il est question d'acceptation de dessous de table et de traite des êtres humains.

Des pratiques frauduleuses concernant des visas pour étudiants avaient déjà été mises au jour au début 2001. Quelles constatations ont-elles été faites par l'équipe de l'Intérieur et des Affaires étrangères qui a examiné la situation sur place à l'époque? J'ai l'impression que les pratiques malhonnêtes se sont simplement poursuivies.

verweven geraakt in het plaatselijke reilen en zeilen. Dan riskeert hij andere normen aan te nemen."

Mijnheer de minister, ik heb de volgende vragen voor u.

Ik meen dat het niet de eerste keer is dat het consulaat van Casablanca genoemd werd in zaken van mensenhandel en zelfs van de aanvaarding van steekpenningen.

Begin 2001, intussen toch al twee jaar geleden, kwam het consulaat nog uitgebreid in de media op het ogenblik dat men het had over het al dan niet vermeend gesjoemel met studentenvisa.

Ik heb uit het antwoord van minister Duquesne op een schriftelijke vraag van een collega begrepen dat er intussen een team ter plaatse is geweest, bestaande uit mensen van Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken. Mag ik in dat verband vragen welke maatregelen er op dat ogenblik, na die zaak, werden getroffen? Welke bevindingen werden er gemaakt? Intussen is immers onlangs gebleken dat ook een directeur van een officiële school in Bergen werd aangehouden wegens het afleveren van inschrijvingsattesten voor zijn school aan Marokkaanse jongeren. Ik heb de indruk dat die hele zaak van twee jaar geleden gewoon is doorgedaan.

Over deze zaak had ik graag geweten wat de klacht, naast schriftvervalsing en fraude, precies inhoudt. Is er ook sprake van mensenhandel? Kan u ons vertellen over hoeveel visa het precies gaat? Is er al een duidelijk beeld over de fraude en de wijze waarop die tot stand werd gebracht?

Men zegt in dit dossier ook dat er sowieso andere personeelsleden van het consulaat bij de zaak betrokken moeten zijn. Hebt u daarin al meer inzicht? Kan u ook iets meer vertellen over de situatie van de consul op dit ogenblik zelf? Wordt hij hier in België nog verder tewerkgesteld op het kabinet van Buitenlandse Zaken? Ontvangt hij verder zijn loon? Krijgt hij beperkingen opgelegd in zijn handel en wandel?

De onderzoeksrechter die in deze zaak werd aangeduid, zal nog deze maand naar Marokko afreizen om zijn onderzoek af te ronden.

Mijnheer de minister, ik heb vernomen dat u zelf ook nog deze maand zal afreizen naar Marokko. U zal er een bezoek brengen aan het consulaat. Kan u misschien ook daarover iets meer vertellen? Wat zijn precies de bedoelingen van dit bezoek?

Mijnheer de minister, ten slotte, met de delegatie onder leiding van de kamervoorzitter hadden wij in Rabat een gesprek met de nieuwe ambassadeur en de consul-generaal. Ik moet u toch zeggen dat ik enorm onder de indruk was van de noodkreet – zo mag ik het toch wel noemen – die het personeel slaakte over het gebrek aan samenwerking met de departementen Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en Justitie, de politie, maar ook de gemeentebesturen in ons land. Zij hebben het gevoel dat ze dweilen met de kraan open en dat er enorme misbruiken zijn. Ze konden hiermee op dat ogenblik nergens terecht. Meer nog, de dag van ons bezoek aan het consulaat werd de situatie daar geënceneerd door de consul-generaal om een goede indruk te laten op de delegatie.

Outre la fraude et le faux en écriture, à quels faits la plainte officielle déposée contre le consul fait-elle référence? L'intéressé est-il également accusé de traite des êtres humains? Le ministre peut-il décrire clairement la fraude? De combien de cas s'agit-il?

Quel est le statut du consul à l'heure actuelle? Est-il encore rémunéré? Est-il limité dans sa liberté de mouvement?

Le juge d'instruction devait se rendre au Maroc en février pour clôturer l'enquête. Le ministre aussi devait se déplacer à Casablanca. Peut-il fournir des précisions à ce sujet?

L'an dernier, en octobre, lors de la visite d'une délégation parlementaire au consulat général, le personnel a mis en garde: le traitement des demandes de visa et la lutte contre les nombreux abus exigent à son estime une collaboration bien plus étroite entre les Affaires étrangères, d'une part, et l'Intérieur, la Justice et les communes, d'autre part. Du reste, aux dires des fonctionnaires subalternes du consulat, la délégation a été menée en bateau par les fonctionnaires supérieurs lors de sa visite.

Quelles mesures le ministre envisage-t-il de prendre pour réprimer les abus?

Dat hebben we intussen begrepen van de lagere ambtenaren. Ik vind dit onaanvaardbaar. Ik weet niet wat u hiervan vindt. Ik zou in dat verband graag willen weten welke maatregelen u zal nemen om ook op dat vlak die samenwerking op gang te brengen en misbruiken tegen te gaan. Het gaat dan niet alleen om misbruiken op het vlak van visa, maar ook op vlak van gezinshereniging en schijnhuwelijken tussen inwoners van Marokko en België.

02.02 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik zal mij zoals collega Brepoels, proberen aan mijn tijd te houden. Het is samen met haar dat ik in Marokko tijdens de maand oktober een bezoek bracht aan het beruchte – want het woord is niet overdreven – consulaat-generaal en dat ik hier vandaag deze interpellatie indien. Mijnheer de minister van Buitenlandse Zaken, ik vermoed dat u dat consulaat-generaal ook wel al eens gezien hebt. Mijnheer de voorzitter, wie daar aankomt, kan niet anders dan onder de indruk zijn. Men heeft de –vermeende – zekerheid wanneer men dat gebouw en de omheining van prikkeldraad ziet dat dit als het ware de bunker is die laten wij zeggen een voorwacht vormt voor het fort Europa waar zo vaak ten onrechte van gesproken wordt want het bestaat niet. Maar goed, het is zeer indrukwekkend en toen wij de betrokken consul-generaal hoorden vertellen hoe efficiënt zijn diensten werkten en hoe secuur, dan zouden wij bijna geneigd geweest zijn – en ik roep mevrouw Brepoels ter getuigenis voor deze uitdrukking – om geloof te hechten aan zijn woorden en te denken “hier marcheert alles goed, hier gaat alles op wieltjes”. Mijnheer de voorzitter, u weet nu met zekerheid dat dit niet waar was en dat dit o zo indrukwekkend consulaat-generaal terzake al een beruchte reputatie heeft opgebouwd want anderhalf jaar geleden werd al eens vastgesteld dat men daar vanzelfsprekend ten onrechte heel wat visa toekende aan mensen die zogenaamd in dit land kwamen studeren maar waarvan een heel groot deel helemaal geen Frans kende. Ik vraag mij dus af hoe ze hier hadden kunnen studeren tenzij ze Nederlands hadden gekend, mijnheer de voorzitter, wat mij niet zeer geloofwaardig lijkt. Bovendien was een derde van de mensen die een visum hadden kunnen bemachtigen om te komen studeren compleet analfabeet. Er was daar nogal wat heibel rond geweest en men had ons verteld dat dit nu gedaan was en ons bevestigd dat vanaf nu alles daar op wieltjes liep, tot wij moesten vernemen wat mevrouw Brepoels daarjuist op de juiste manier heeft geschetst en waar ik dus geen woorden aan zal vuilmaken.

Ik wil er toch aan toevoegen dat het volgens bepaalde kranten nog steeds zo is dat van de twaalfhonderd studentenvisa die jaarlijks in dat consulaat-generaal worden uitgereikt nog steeds een derde naar analfabeten zou gaan of naar Marokkanen die geen Frans kunnen spreken en dat er bovendien geen enkele taaltest mogelijk is omdat conform instructies van mevrouw Onkelinx zo'n taaltest als een vorm van discriminatie zou kunnen worden ervaren. Het zou dus zo zijn dat bij die mensen die zich aanmelden en bij het loket van het consulaat terecht kunnen er een behoorlijk aantal is dat zelfs zijn naam niet kan schrijven in de eigen taal, hetzij het Arabisch, hetzij het Berbers. Het spreekt vanzelf, mijnheer de voorzitter, dat deze studenten – en ik zet het woord tussen aanhalingstekens – geen studies kunnen beginnen in dit land. Zij installeren zich hier als illegale immigrant met alle gevolgen van dien. In het jongste geval waarmee we worden geconfronteerd – naar verluidt vormde dat de aanleiding voor het terugroepen van de consul-generaal – draaide

02.02 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Vu de l'extérieur, le consulat général de Casablanca ressemble à un bunker qui constitue l'avant-poste de ce camp fortifié qu'est l'Europe. Les membres du consulat ont également cherché à faire accroire que tout allait pour le mieux. Nous savons désormais que cette image ne correspond pas à la réalité.

Il y a un an et demi, le consul avait déjà été mis en cause. Il était apparu que de jeunes Marocains avaient obtenu un visa d'étudiant pour la Belgique alors qu'ils ne parlaient aucune de nos langues nationales. Un tiers d'entre eux étaient même analphabètes. Après l'agitation suscitée par ces abus, il nous a été dit que tout était sous contrôle. Selon certains journaux, un tiers des 1.200 prétendus étudiants marocains sont toujours analphabètes – certains sont mêmes incapables d'écrire leur nom. Les tests linguistiques sont exclus car jugés discriminatoires par la ministre Onkelinx.

Le dernier incident en date concernait la délivrance de visas à de jeunes prostituées, un fait d'autant plus navrant qu'il s'agit d'une forme d'esclavagisme. De tels agissements doivent être résolument éradiqués.

Quelles sont les conséquences de cette affaire pour nos relations avec les Pays-Bas, qui utilisent pour leurs visas notre consulat général de Casablanca? Comment le ministre peut-il garantir que ce qui se passe au Maroc ne peut se reproduire ailleurs?

het voornamelijk over jonge vrouwen die bij ons werden ingevoerd als prostituees. Dat is niet meer of minder dan een vorm van slavernij.

Ten eerste, ik had de minister willen vragen of de nodige maatregelen genomen zijn om aan deze situatie een einde te maken en deze keer een definitief einde. Vorige keer werd ons ook gezegd dat dit zich niet meer zou herhalen.

Ten tweede, wat brengt dat allemaal met zich mee voor onze relaties met Nederland? Mijnheer de voorzitter, het consulaat-generaal van België in Casablanca functioneert ook voor Nederland. Het is volgens mij nogal vervelend wanneer wij moeten bekennen dat de consul-generaal zich onledig houdt met het laten binnensluipen van prostituees.

De **voorzitter**: Mag ik u vragen om af te ronden?

02.03 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, het is mijn laatste vraag. Excuseer mij voor het feit dat het zo lang heeft geduurd.

Ten derde, volgens mij is het van heel groot belang om te beseffen dat wat in Marokko is gebeurd, ook ergens anders kan gebeuren. Is de regering zich daarvan bewust? Heeft zij maatregelen genomen om dergelijke mistoestanden waar ook ter wereld te lijf te gaan?

02.04 Minister Louis Michel: Mijnheer de voorzitter, collega's, Casablanca is een van onze consulaire posten waar het grootste aantal visa wordt afgegeven en andere dossiers behandeld. In het verleden zijn er problemen geweest met studentenvisa die van rechtswege moesten worden afgegeven. Sindsdien werd in overleg tussen de diensten van mijn departement en de diensten van Binnenlandse Zaken maatregelen genomen om misbruiken te voorkomen. Sinds twee jaar wordt een ambtenaar van Binnenlandse Zaken tijdens de zomermaanden naar ons consulaat in Casablanca gestuurd om zich exclusief te wijden aan de behandeling van dossiers voor studentenvisa.

Ingevolge twee controlemissies van onze postinspectie naar Casablanca werden verschillende maatregelen genomen om de behandeling van visumaanvragen te optimaliseren. Het consulaat werd naar een groter en gebruiksvriendelijker gebouw verhuisd. Er werden extra personeelsleden aangeworven voor de visadienst. Er werd in bijkomend informaticamateriaal geïnvesteerd. De bevoegdheid van het consulaat werd uitgebreid door toe te laten dat het autonoom beslist inzake studentenvisa. Een agent van de dienst Vreemdelingenzaken werd gedetacheerd om de plaatselijke agenten inzake het weigeren van visa op te leiden en meer bepaald om hen toe te laten die weigeringen correct te motiveren.

Wat de oneerlijke praktijken betreft, werd de hulp ingeroepen van de lokale politie die de nodige vaststellingen deed. Enkele Marokkaanse staatsburgers werden wegens corruptie veroordeeld. De verantwoordelijke van het consulaat-generaal werd op staande voet teruggeroepen. Een onderzoek werd ingesteld naar de visa fraude; het dossier is momenteel in handen van het parket. Zoals u heb ik

02.04 Louis Michel, ministre: De tous les consulats de Belgique, c'est celui de Casablanca qui traite le plus de visas.

Des problèmes se sont posés par le passé concernant les visas d'étudiant qui devaient être délivrés d'office. Des mesures ont été prises depuis pour prévenir les abus. Chaque été, un fonctionnaire de l'Intérieur se rend à Casablanca pour s'y occuper des dossiers d'étudiants. Le consulat a été transféré dans un bâtiment mieux adapté. Le personnel a été renforcé, du matériel informatique supplémentaire a été acquis et le consulat a été doté de la compétence de se prononcer de manière autonome sur les visas d'étudiant. Un fonctionnaire de l'Office des étrangers se trouve sur place pour former le personnel à propos du refus de visas.

Le dossier de fraude est actuellement aux mains du parquet. Je dois dès lors faire

vernomen dat een rogatoire commissie in Casablanca is geweest.

Ik mocht hierover reeds kort uitleg geven in de plenaire vergadering van de Senaat op 19 december. U moet begrijpen dat ik in mijn antwoord voorzichtig moet en wens te zijn teneinde de mogelijke gerechtelijke procedure niet te bemoeilijken of te schaden.

02.05 Frieda Brepoels (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Wat het eerste deel van de problematiek inzake de studentenvisa betreft, begrijp ik dat men heel wat inspanningen heeft gedaan om een en ander onder controle te krijgen. Ik heb weliswaar niet begrepen dat men de maatregelen die minister Duquesne destijds had aangekondigd, bijvoorbeeld in verband met het opleggen van een bijkomend taalexamen, ook heeft ingevoerd. Ik stel vast dat daardoor de aantallen inderdaad toch nog erg hoog blijven.

Ik had het vooral over deze zaak die wij ter plaatse vastgesteld hebben. Ik begrijp u uiteraard ten volle als u zegt dat u zeer voorzichtig moet zijn in uw antwoord om het gerechtelijk onderzoek als zodanig niet in het gedrang te brengen. Indien mogelijk had ik toch graag uw visie gehoord over, ten eerste, de wijze waarop de delegatie van de Kamer daarmee bezig is geweest wat betreft de uiteenzetting en de toelichting over de werking van het consulaat. Ik denk dat u daar toch verantwoordelijk voor bent. Ten tweede, ook had ik graag vernomen of u kan vertellen of u die noodkreet – ik kan het niet anders noemen – niet uit de weg gaat. Welke maatregelen zullen worden genomen om die samenwerking tussen de verschillende ministeries en administraties hier in ons land met de ambassades op gang te helpen brengen?

02.06 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Hij zal echter wel willen begrijpen dat wanneer situaties van deze aard zich tot tweemaal toe voordoen in minder dan twee jaar in een consulaat-generaal van dit land en dan nog niet een van de eerste de beste, maar een van de belangrijkste diplomatieke posten die wij hebben in Noord-Afrika, het wantrouwen blijft. Het is in die zin dat ik een voorstel van motie heb ingediend om te vragen dat het nodige zou gebeuren om zoiets in de toekomst onmogelijk te maken.

02.07 Minister Louis Michel: Ik zou toch een misverstand willen vermijden. U spreekt altijd van die eerste zaak twee jaar geleden. Dat ondanks het negatieve advies van de consulaire diensten visa werden afgegeven door de dienst Vreemdelingenzaken, meer in het bijzonder aan studenten, stoelt op het feit dat in tegenstelling tot de meeste visa deze geen gunst, maar wel een recht zijn in hoofde van de aanvrager. Dit wil zeggen dat als volgens artikel 59 van de wet van 15.12.1980 aan de wettelijke voorwaarden wordt voldaan, de bevoegde overheid – in casu Vreemdelingenzaken – het visum moet verlenen. Evenwel werd overleg gepleegd tussen de diensten van mijn departement en de diensten van Binnenlandse Zaken teneinde binnen het wettelijke kader maatregelen te nemen om misbruiken te voorkomen. Sinds twee jaar wordt een ambtenaar van Binnenlandse

preuve de réserve dans ma réponse et ne pas entraver la procédure judiciaire ni y nuire.

02.05 Frieda Brepoels (VU&ID): Dans l'affaire des visas d'étudiant, des efforts ont manifestement été accomplis pour maîtriser la situation. Il est toutefois regrettable que des examens linguistiques n'aient pas été instaurés, comme le ministre Duquesne l'avait proposé. De la sorte, le nombre de demandes reste très élevé. A mon estime, la responsabilité finale de l'information incorrecte de la délégation parlementaire ressortit au ministre Michel. Je ne suis pas parvenue à savoir si celui-ci effectuera personnellement une visite au consulat général. Le cri d'alarme poussé par le personnel de l'ambassade ne peut être ignoré. Quelles mesures seront-elles prises pour améliorer la coopération entre les ambassades et les ministères?

02.06 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): La fréquence de tels incidents dans l'un de nos principaux postes diplomatiques en Afrique du Nord suscite une grande méfiance. J'ai dès lors déposé une motion de recommandation demandant la mise en place de mesures adéquates en vue d'éviter la reproduction de tels incidents.

02.07 Louis Michel, ministre: Pour éviter tout malentendu, je vous dirai qu'il y a deux ans, rien d'anormal ne s'est produit. Lorsque des étudiants satisfont à certaines conditions légales, ils ont droit sans plus à un visa. Même en cas d'avis négatif de l'ambassade, le visa ne peut leur être refusé.

Pour lutter contre les abus, un fonctionnaire de l'Intérieur se rend

Zaken tijdens de zomermaanden naar ons consulaat in Casablanca gestuurd, om zich exclusief te wijden aan de behandeling van dossiers voor studentenvisa.

Daarenboven is het niet toegelaten een taalexamen te laten afleggen. De wet laat dat niet toe. Als wij dat willen doen, moeten wij de wet wijzigen. Met de huidige wet kunnen de diensten van Binnenlandse Zaken niet anders dan een visum te geven. Twee jaar geleden was er geen zaak.

La loi date de 1980. Vous ne pouvez pas faire autre chose que délivrer le visa. Il n'y a donc rien eu de malhonnête il y a deux ans. On a simplement respecté la loi et ce faisant, vous êtes obligé de donner les visas.

Ik wil eraan toevoegen dat wij bijna met zekerheid weten dat sommige scholen nogal gemakkelijk attesten afleverden. Dat is een ander probleem in dit dossier. Er is niks slecht geweest met de wet. We moesten alleen de wet naleven. Wij hebben het recht niet een visum te weigeren als aan de voorwaarden werd voldaan.

02.08 Frieda Brepoels (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik wil nog even reageren om geen misverstanden te laten bestaan. Ik kan alleen maar bevestigen wat de minister zonet heeft gezegd.

Men had het bijvoorbeeld ook over het afleveren van toeristenvisa. Op het ogenblik dat men een toeristenvisum had afgeleverd, werd men geconfronteerd met het feit dat een dame die op dat ogenblik met haar kinderen in België verbleef met dat toeristenvisum, door een gemeentebestuur werd ingeschreven in de burgerlijke stand. Dat kan uiteraard niet. De diensten van het consulaat menen dat zij op dat moment bijna rechtstreeks die gemeente zouden moeten kunnen contacteren om hen te wijzen op de realiteit en op de wetgeving terzake. Zij stelden ontzettend veel gevallen vast die niet gebeurden in overeenstemming met de wetgeving, maar zij beschikken over geen mogelijkheid tot doorstroming. Dit is maar één voorbeeld van de tientallen die ik heb genoteerd en die door de consul zelf werden aangebracht.

Ik weet wel dat we ons hier op een scheidingslijn bevinden van bevoegdheden inzake de aflevering van visa en de werking van het consulaat zelf. Ik denk dat het goed is als we minister Duquesne daarmee ook nog eens confronteren.

02.09 Minister Louis Michel: (...) naar Marokko zou gaan, daarin is voorzien. Ik zou immers die hele toestand van dichtbij willen bekijken. Op het ogenblik echter is het parket ermee bezig.

Er is ook nog een ander probleem. Men heeft mij gevraagd verscheidene posten te openen om visa af te leveren. Nu moeten mensen van zeer ver naar Casablanca komen, wat ook een probleem is. Ik zou dergelijk voorstel eerder positief willen zien, maar op het ogenblik heeft de administratie mij een ongunstig advies gegeven.

à Casablanca chaque année, au moment des vacances d'été, pour traiter les dossiers des visas d'étudiant.

Il serait illégal d'instaurer un examen linguistique.

Il est pour ainsi dire acquis que certaines écoles délivrent trop facilement des attestations en vue de l'obtention d'un visa. Mais il est impossible de refuser le visa s'il est satisfait à toutes les conditions légales.

02.08 Frieda Brepoels (VU&ID): Je comprends les arguments du ministre mais il y a manifestement des dysfonctionnements. Ainsi, il arrive que des personnes munies d'un visa touristique soient inscrites au registre de la population de certaines communes. Pour éviter de telles situations, les ambassades et les autorités belges doivent se concerter d'urgence. Cette matière relève de différentes compétences et la communication entre les différentes instances concernées laisse actuellement à désirer.

02.09 Louis Michel, ministre: Pour en revenir à une autre question, j'ai bien l'intention de me rendre personnellement au consulat général de Casablanca. Mais une enquête judiciaire est actuellement en cours. Mes services ont également été saisis de la demande d'ouvrir davantage de bureaux où des visas pourraient être délivrés. L'administration y a toutefois

répondu par la négative

Il y a eu une demande d'ouvrir des postes consulaires à plusieurs endroits où l'on pourrait délivrer les visas. Pour le moment, l'administration m'a donné un avis négatif. Il est vrai que quand on décentralise plus, ce n'est pas plus sûr, bien entendu. Il est vrai aussi que, pour les gens qui demandent un visa, c'est un problème car ils doivent venir parfois de très loin et, dans certains cas, lorsque les dossiers ne sont pas en ordre, ils doivent parfois venir plusieurs fois. J'ai été confronté à cette demande-là. Pour le moment, je n'ai pas pris de décision à cet égard car l'administration me donne un avis négatif.

Voor mensen die een visum vragen, is er natuurlijk het probleem van de afstand. Op dit ogenblik heb ik, in het licht van het negatief advies van de administratie, nog geen beslissing genomen.

02.10 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik heb met aandacht geluisterd naar de minister. Hij zei hier – en dat is niet onjuist – dat er geen twee maar slechts een zaak is. De eerste keer waren zij wettelijk verplicht om die visa toe te kennen omdat ze geen taaltesten mogen afnemen. Ik herhaal: dat is zeer juist, maar, mijnheer de minister, naast de wet bestaat er toch ook zo iets dat men in het Engels “common sense” noemt, in het Nederlands “gezond verstand” en in het Frans “le bon sens”. Een rechter houdt daar ook rekening mee. Wanneer men een studentenvisum toekent aan iemand die de taal niet kent en die compleet analfabeet is, of iemand die te jong is om de vereiste diploma's te kunnen voorleggen, zeg ik dat dit tegen het gezond verstand is en dat een rechter ons terzake nooit met de vinger zal wijzen. Ik heb de indruk dat men hier inzake het visa-beleid het slachtoffer geworden is van wat ik politieke correctheid noem, en dat is erg.

02.10 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Dans le dossier des visas d'étudiant, d'un point de vue légal, aucune faute n'a été commise, en effet. Néanmoins, aucun juge ne trouvera quoi que ce soit à reprocher aux autorités belges si celles-ci faisaient preuve de bon sens. Une personne analphabète ou ne maîtrisant aucune de nos langues nationales peut difficilement étudier en Belgique et ne devrait pas entrer en ligne de compte pour l'obtention d'un visa.

02.11 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik wil daar iets aan toevoegen. Mijnheer de minister, bij mij thuis kwam een paar dagen geleden een jonge Marokkaan – of beter een Belg want zijn moeder is Belgische, zijn vader is Marokkaan – die gaat huwen met een Marokkaanse die illegaal in ons land verblijft. Ik vroeg hoe zij dan in Europa geraakt was. Heel eenvoudig, zei zij, ik heb een geldig paspoort, maar geen visum. Wanneer men aan de Spaanse grens 1.000 frank geeft aan de douanier, krijgt men zijn stempel. Ik wilde dat aan uw diensten signaleren, want als u naar Marokko gaat is het misschien goed dat te vermelden. Zij zegt dat er veel mensen naar hier komen die ginder 1.000 frank geven aan die mannen – dat is daar bekend – en dan zijn zij binnen. 25 euro moest zij betalen!

02.11 Jef Valkeniers (VLD): L'une de mes connaissances séjourne en Belgique avec un passeport en règle mais sans visa. Elle a réussi à s'introduire dans l'Union européenne grâce à quelques garde-frontières espagnols qui ont accepté de fermer les yeux, moyennant une modique rétribution. Les représentants diplomatiques de la Belgique en Chine reçoivent également des milliers de demandes d'étudiants, dont certains ont acheté leur diplôme dans la rue. Certaines écoles belges y recrutent activement des élèves, qui échouent parfois dans des réseaux d'exploitation. Tous ces exemples illustrent la complexité de cette problématique.

Onlangs zijn wij naar China geweest. Dat is niet Marokko. Daar was ook de algemene klacht van de ambassadeur en de consul dat er duizenden aanvragen van studenten zijn om hier te komen studeren. Sommigen daarvan zijn ongeletterd! Men verkoopt diploma's en bankwaarborgen op straat. Het is echt georganiseerd. Ik moet u zeggen: bepaalde scholen gaan ginder rekruteren! Dat is mij medegedeeld door de consul en de ambassadeur. Ik ken in Dilbeek een Chinees restauranthouder die opgepakt is wegens het tewerkstellen van illegalen. Die man heeft mij het adres gegeven van een dame uit Vlaams-Brabant die ter plaatse Chinezen gaat rekruteren en ze hier in een school plaatst. De Chinezen moeten haar betalen voor logies en boeken. Ze mogen geen enkele betaling rechtstreeks doen. Alle betalingen gaan via haar – waarschijnlijk heeft ze daar ook links of rechts een percent op, dat weet ik niet. Er zijn dus nog altijd filières aan het werk, onder meer in China. Ik heb

het gesignaleerd aan de betrokken diensten die zeggen dat zij het zullen onderzoeken. Ik wil u maar zeggen hoe moeilijk het soms is.

Moties **Motions**

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Francis Van den Eynde en Guido Tastenhoye en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van mevrouw Frieda Brepoels en van de heer Francis Van den Eynde en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken,

- stelt vast dat het consulaat-generaal van Casablanca voor de tweede maal op minder dan twee jaar betrokken werd bij gesjoemel met inreisvisa;
- dringt bij de regering aan opdat zij het nodige zou doen om toestanden van deze aard in de toekomst te vermijden."

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Francis Van den Eynde et Guido Tastenhoye et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de Mme Frieda Brepoels et de M. Francis Van den Eynde

et la réponse du vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères,

- constate que le consulat général de Casablanca est impliqué, pour la deuxième fois en moins de deux ans, dans des cas de fraude concernant des visas d'entrée;
- demande instamment au gouvernement de faire le nécessaire pour éviter la répétition de telles situations à l'avenir."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Serge Van Overtveldt en Jef Valkeniers en mevrouw Dalila Douifi.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Serge Van Overtveldt en Jef Valkeniers et Mme Dalila Douifi.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

03 Vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de Turkse plannen om 20.000 soldaten naar Noord-Irak te sturen bij een eventueel conflict met Irak" (nr. A642)

03 Question de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'intention des autorités turques d'envoyer 20.000 soldats dans le nord de l'Irak en cas d'éventuel conflit avec ce pays" (n° A642)

03.01 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de feiten waarover het thans gaat, haalde ik uit de Turkse pers – de bladen Radikal en Hürriyet – van begin januari.

Ik vernam twee zaken. Ten eerste, is er de Turkse wil om bij een eventuele aanval van de Verenigde Staten, 20.000 soldaten met tanks naar Noord-Irak te sturen, met als expliciete doelstelling de Turkse grens te beveiligen en te beschermen en vluchtelingen tegen te houden. Verwijzend naar 1991, gaat dit om honderdduizenden personen. Dit werd in de Turkse commissie voor de Buitenlandse Zaken toegelicht door de generale staf.

03.01 Ferdy Willems (VU&ID): J'ai appris en lisant la presse turque que la commission des Affaires étrangères du Parlement turc comme le ministre turc des Affaires étrangères avaient préconisé l'envoi d'environ 20.000 soldats turcs dans le nord de l'Irak au cas où éclaterait un conflit avec ce pays. Ces soldats auraient pour mission de protéger la frontière turco-irakienne et de

Ten tweede, de Turkse minister van Buitenlandse Zaken, de heer Yakis, kondigde aan dat Turkije de aanspraken op Noord-Irak opnieuw aan een onderzoek zou onderwerpen.

Ik was ooit aan de grens van de heel belangrijke oliegebieden van Mosoel en Kirkoeek. Ik heb daar met vluchtelingen gesproken. Ik kan u verzekeren dat het een niet mis te verstaan brandpunt is.

De Turken zeggen dat in 1923, bij het verdrag van Lausanne – bekrachtigd door de Volkenbond in 1926 – die gebieden in Noord-Irak, Koerdisch Irak, aan het Brits mandaatgebied van Irak zijn toegevoegd. Zij verklaren dat zij daarmee, als Turken, nooit akkoord zijn gegaan en dat er bovendien Turks werd gesproken. Een nogal cynisch argument als u ziet hoe men met Koerden omgaat in Turkije. Ondertussen heeft dit woedende reacties van de Arabieren opgeroepen. Als achtergrond kan ik u vertellen dat opnieuw de olie in heel dit dossier centraal staat. Turkije kreeg in 2001 de toelating om in Noord-Kirkoeek proefboringen te doen naar olie en de Turken zijn als de dood dat in Noord-Irak autonome Koerdische gebieden zouden ontstaan.

Vanuit die context stel ik mijn vragen.

Zijn deze plannen verenigbaar met het legitieme streven van het Koerdische volk naar vormen van zelfbestuur en zelfbeschikking? Ik heb de indruk dat het conflict in Turkije en Irak opnieuw de Koerden als eerste slachtoffer zal kennen.

Wordt hierdoor niet in de eerste plaats de burgerbevolking bedreigd? Bij het conflict dat eraan komt, zullen de vluchtelingen de allereerste slachtoffers zijn.

Is dit niet een nieuwe, zoveelste poging tot annexatie van die olierijke gebieden rond Mosoel en Kirkoeek bij Turkije? Is dit conform de initiatieven tot annexatie van Turkije die wij in Europees verband afwijzen? De eerste minister heeft terecht verklaard dat het nieuwe Europa kolonisatie en oorlog als middel tot conflictbeheersing afwijst. Kan Turkije met zulke militante plannen wel aanspraak maken op de aansluiting bij Europa?

Zijn deze plannen verzoenbaar met de resolutie die op 18 december 2002 in deze Kamer is goedgekeurd? Ik citeer: "...overwegende dat ook Turkije in zijn verzet tegen het totstandkomen van autonome Koerdische gebieden in Noord-Irak er enerzijds blijft mee dreigen om deze weer te bezetten en anderzijds ook regelmatig kortstondige militaire interventies blijft houden...". In het beschikkend gedeelte staat uitdrukkelijk dat wij als Kamer verklaren dat Turkije moet afzien van militaire dreiging aan het buurland Irak. De Kamer heeft dat reeds beslist. Dit gaat er regelrecht tegenin.

Overweegt België diplomatieke initiatieven? Ik heb mijn vraag op 7 januari ingediend. Intussen komt daar nog bij dat de VS aan de NATO zelf heeft gevraagd om Turkije te beschermen. Dit is de omgekeerde wereld, want het is weldegelijk Turkije dat ermee dreigt Irak aan te vallen.

Als allerlaatste element kom ik bij de actuele situatie. De VS wil inderdaad beletten dat Turkije deze olie in het Noorden van Irak – in

faire barrage aux flux prévisibles de réfugiés irakiens. Ce n'est pas la première fois que les plus hautes sphères de l'Etat turc convoient le nord de l'Irak où vit une importante concentration de Kurdes.

Ces projets turcs sont-ils conciliables avec l'aspiration du peuple kurde à l'autogestion et à l'autodétermination? Les Kurdes du nord de l'Irak ne risquent-ils pas d'être pour la énième fois victimes d'un conflit armé dans cette région?

Ces mouvements de troupes envisagés par Ankara ne s'inscrivent-ils pas dans des projets ancestraux d'annexion du nord de l'Irak, zone pétrolifère s'il en est? De telles visées expansionnistes sont-elles conciliables avec l'ambition de la Turquie de faire partie de l'Union européenne et avec la résolution adoptée par la Chambre le 18 décembre?

La Belgique envisage-t-elle de prendre des initiatives diplomatiques au niveau de l'UE et de l'OTAN?

Il me revient que les Etats-Unis voudraient stationner des troupes OTAN à la frontière turco-irakienne. Or, j'ai appris que des militaires américains avaient déjà mené des entretiens informels avec des militaires belges. Le ministre Michel confirme-t-il cette information?

Mosoel en Kirkoeq – in handen krijgt. Daarom heeft de VS zelf, als grote broer van Turkije, het initiatief genomen aan de Turken te vragen – bijna te eisen – dat troepen aan de grens mogen worden gestationeerd. Uit de meest recente informatie, die mij vandaag heeft bereikt, leer ik dat VS-militairen in België met Belgische topofficiërs reeds gesprekken voeren over welke gebieden in Zuid-Turkije en Noord-Irak in aanmerking komen voor het legeren van Belgische troepen. Ik vind dit een bijzonder gevaarlijke situatie. Daarom vraag ik in deze kwestie een uitdrukkelijk antwoord van de minister.

03.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, de Turkse plannen om 20.000 soldaten naar Noord-Irak te sturen bij een eventueel conflict met Irak worden vaak door de pers aangehaald, maar werden niet bevestigd door de Turkse overheden. Het lijkt mij duidelijk dat dit geen deel uitmaakt van het Turks buitenlands beleid. Ik sluit niet uit dat bepaalde individuen met eigenaardige ideeën rondlopen, maar zoiets gebeurt niet alleen in Ankara. De Turkse overheden hebben steeds aangedrongen op de noodzaak van de eerbiediging van de territoriale integriteit van Irak. De leider van de Koerdische Democratische Partij van Noord-Irak, Massoed Barzani, heeft een bezoek aan Ankara gebracht op 9 en 10 januari 2003. Hij werd daar ontvangen door de Turkse eerste minister en leden van de Turkse legerstaf.

Voorzitter: Jef Valkeniers.

Président: Jef Valkeniers.

Massoed Barzani verklaarde dat hij zeer constructieve contacten heeft gehad met Turkse overheden en maakte geen melding van voormeld zogenoemd plan. Na de rondreis van de Turkse premier in de regio heeft de minister van Buitenlandse Zaken op 23 januari een conferentie in Istanboel georganiseerd, waaraan Jordanië, Syrië, Saoedi-Arabië, Egypte en Irak deelnamen. Zij hebben een verklaring afgelegd, waaruit ik citeer, "fully determined to support the territorial integrity and national unity of Iraq." De overige vragen van het geacht lid beschouw ik derhalve zonder voorwerp.

Voorzitter: Georges Clerfayt.

Président: Georges Clerfayt.

03.03 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik wil nog een aantal dingen zeggen. Ten eerste, betreffende de opmerking dat dit niet officieel is, ik verwijs naar de commissie voor de Buitenlandse Zaken van het Turks parlement en ik citeer hier de minister van Buitenlandse Zaken van Turkije, die de aanspraken op Noord-Irak onderzoekt. Dat doen zij niet zomaar. Ik verwijs ook naar de feiten. Het Turkse leger, ik heb dat dus zelf gezien, infiltreert geregeld in Noord-Irak, ook vandaag nog. Dat zijn feiten, en die zijn nog altijd sterker dan de mening van (...).

Ten tweede, ik kom tot wat Barzani vertelt. Ik heb hem zelf ook gezien en ik kan u verzekeren dat de autonome gebieden in Noord-Irak, de Koerden dus, gevaar lopen en zich bijzonder bedreigd voelen door onder meer die Turkse dreiging. Dat hebben zij mij uitdrukkelijk gezegd en bevestigd.

Ten derde, ik vraag dat hiertegen gereageerd wordt, want dit is een

03.02 **Louis Michel**, ministre: J'ai également pris connaissance de tous ces projets dans la presse turque mais ils n'ont encore jamais été confirmés par des instances officielles turques. Je sais que de telles aspirations expansionnistes ont cours dans certains milieux turcs mais, en l'occurrence, il ne s'agit en aucune manière d'une position officielle des autorités.

Au contraire, le gouvernement turc a confirmé à plusieurs reprises, et récemment encore lors de la conférence du 23 janvier, qu'il est très attaché à l'intégrité territoriale de l'Irak. Le chef des Kurdes du nord de l'Irak, M. Barzani, s'est encore rendu les 9 et 10 janvier à Ankara, où il a notamment été reçu par le ministre des Affaires étrangères turc. M. Barzani a confirmé ultérieurement que des entretiens constructifs ont eu lieu. Il n'a fait aucune mention de projets turcs d'envoyer des troupes dans le nord de l'Irak.

03.03 **Ferdie Willems** (VU&ID): La presse turque se réfère pourtant à des déclarations du ministre turc des Affaires étrangères et du Parlement turc. Il s'agit là clairement d'instances officielles.

En son temps, j'ai vu de mes propres yeux comment l'armée turque infiltreait çà et là le territoire irakien. A d'autres occasions, M. Barzani a dénoncé explicitement le danger que représentent les visées expansionnistes des Turcs. Les Kurdes du nord de l'Irak en sont particulièrement conscients.

reeds jaren durende dreiging van Turkije naar buurland Irak. Zij moeten daarmee dus ophouden, willen zij kandidaat worden voor Europa.

Ik kom tot mijn laatste aanvulling. Ik weet het ook wel, ik heb mijn vraag ingediend op 7 januari, maar mijn vraag is heel duidelijk. De VS zijn nu in Turkije reeds bezig met een militaire aanval te plannen, op papier. Ik heb vandaag uitdrukkelijk vernomen, van de Belgische legerleiding – officieren die ik uiteraard niet ga noemen – dat er reeds informele of zelfs formele gesprekken bezig zijn over hoe men de zaak daar moet organiseren als het zover komt. Ik vraag dat u dit minstens natrekt, want dit zijn toch heel andere dingen dan het officiële Belgische standpunt.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

04 Interpellation de M. Vincent Decroly au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les déclarations disqualifiantes du vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères à propos de la situation au Venezuela et de la politique menée par le président Hugo Chavez Frias" (nr. 1522)

04 Interpellatie van de heer Vincent Decroly tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de afkeurende uitslatingen van de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken betreffende de situatie in Venezuela en het beleid van president Hugo Chavez Frias" (nr. 1522)

04.01 Vincent Decroly (indépendant): Monsieur le président, monsieur le ministre, le 11 avril, un coup d'État survenait au Venezuela. Je ne reviendrai pas en détail sur ces faits. Il est toutefois utile de signaler que le 12 avril vers 17.30 heures, la présidence espagnole de l'Union européenne faisait un communiqué très précoce, avalisant politiquement et globalement le coup d'Etat. Le 15 avril, l'Union européenne, de façon concertée, prenait une position beaucoup plus nuancée exprimant sa préoccupation face à – je cite – "la brèche temporaire de la légalité constitutionnelle" qui était survenue et sa satisfaction face au retour à l'ordre constitutionnel et démocratique au Venezuela, qui n'avait été rendu possible la veille que suite à des manifestations populaires monstres de soutien au président Chavez et de rejet du putschiste Carmona, le patron des patrons vénézuéliens.

Le 18 avril au Sénat de Belgique et le 5 juin à la Chambre des représentants, vous vous êtes distancié très clairement du contenu du communiqué de la présidence européenne en le qualifiant de texte n'engageant que la présidence espagnole elle-même puisqu'il n'avait pas été soumis à la procédure de concertation. Vous vous faisiez le défenseur de la position européenne prise à Luxembourg le 15 avril, dont je viens de rappeler les principaux termes. Vous concluez votre réponse à la question orale qui vous était posée par Mme Karine Lalieux en indiquant qu'à l'époque du communiqué de la présidence de l'Union européenne, plusieurs journalistes vous avaient bien demandé de réagir, ce que vous aviez refusé. Et pourtant, le 15 décembre 2002, vous semblez, monsieur le ministre, sortir, si pas de votre réserve, certainement de la position adoptée au sein de l'Union européenne. A l'occasion de l'émission dominicale "Signé Dimanche", commentant l'actualité au Venezuela, vous avez usé d'un ton inhabituellement catégorique et définitif sur cette

J'ai appris de source sûre l'existence de contacts informels entre des militaires américains et belges sur le stationnement de troupes le long de la frontière turco-irakienne. J'invite le ministre à faire vérifier cette information.

04.01 Vincent Decroly (onafhankelijke): Op 18 april (in de Senaat) en op 5 juni (in de Kamer) distantieerde de minister van Buitenlandse Zaken zich van het op 18 april 2002 door het Spaanse EU-voorzitterschap verspreide communiqué waarin goedkeurend gereageerd werd op de daags daarvoor gepleegde staatsgreep tegen de Venezolaanse president Chavez, en verdedigde hij het standpunt van de Unie van 15 april, waarin gehamerd werd op het belang van het vrijwaren van de hervonden constitutionele orde in het land.

Op 15 december 2002 gewaagde diezelfde minister evenwel in een RTBF-uitzending van het "ondermaatse beleid" van president Chavez. Volgens de minister koesterde de Venezolaanse president voorbijgestreefde dromen, en klampte hij zich vast aan een archaisch marxisme. Verkiezingen zouden een uitweg uit de Venezolaanse crisis bieden, aldus nog de minister.

actualité et sur la gestion politique, économique et sociale du Venezuela par le président élu Chavez. Vous avez prôné une sortie électorale à la crise alors vécue par le pays. Vous avez parlé de gestion totalement insuffisante, estimant que le mandataire vénézuélien – je vous cite – "s'arc-boute sur un marxisme totalement dépassé et archaïque" et qu'il "remplace la politique par des discours à la Castro, sans peut-être avoir le talent de ce dernier." Vous avez également affirmé que le président Chavez "vit dans des rêves passés" et qu'il "fait prendre un tournant très dangereux à son pays." Et enfin, vous avez conclu: "Je crois qu'il est assez difficile d'éviter des élections anticipées, le mieux serait qu'on clarifie la situation par des élections".

C'est intéressant parce que ces déclarations peuvent être situées non seulement dans le contexte de la crise au Venezuela et de ce qui s'y passait au mois de décembre mais aussi dans celui des propos tenus la veille, le 14 décembre, par des représentants de l'administration Bush, qui prônaient une sortie électorale de la crise au Venezuela. Je vous dirai pour votre information et pour que vous puissiez ajuster les choses, le cas échéant, dans cinq minutes que les Etats-Unis sont revenus depuis sur cette position, préférant parler d'un référendum.

Vous demandez des élections anticipées. N'y a-t-il pas là une contradiction, monsieur le ministre des Affaires étrangères, avec la ligne générale adoptée par l'Union européenne qui est de défendre le respect de l'ordre constitutionnel vénézuélien? Cela me paraît tout à fait clair du point de vue de la manière de résoudre ce genre de problèmes puisque la Constitution vénézuélienne, qui a été approuvée par une grande majorité au Parlement vénézuélien et qui a été d'ailleurs instiguée par le président Hugo Chavez, prévoit, parmi de multiples formes de référendum possibles, la possibilité d'un référendum révocatoire pour tous les élus et personnes en charge d'intérêts publics, le président y compris, à partir de la moitié de leur mandat.

Je vais vous lire cet article, il est vraiment intéressant pour un régime marxiste dépassé.

04.02 Louis Michel, ministre: Archaïque!

04.03 Vincent Decroly (indépendant): Archaïque. C'est pire. Pour ma part, en lisant cela, j'ai cru qu'il s'agissait du programme du MR.

04.04 Louis Michel, ministre: Il y a de bonnes choses partout !

04.05 Vincent Decroly (indépendant): Vous allez voir qu'il y a peut-être moyen d'améliorer le programme du MR en vous basant sur ce système de référendum.

L'article 71 prévoit donc un référendum consultatif, l'article 72 un référendum révocatoire, alors que des référendums d'approbation ou d'abrogation de loi sont prévus par la même Constitution de 2000, dans d'autres articles. L'article 71 stipule que "les matières d'importance nationale pourront être soumises à un référendum consultatif, soit sur demande du président ou de la présidente de la République au Conseil des ministres, soit par l'accord de l'Assemblée nationale, donné par le vote de la majorité de ses membres, soit à la

Die uitspraken moeten gezien worden in het licht van de verklaringen, daags voordien, van de Bush-administratie, die eerst pleitte voor verkiezingen als oplossing voor de crisis, maar vervolgens op dat standpunt terugkwam en plots meer heil zag in een referendum.

Zijn de uitspraken van de minister niet lijnrecht in strijd met het standpunt van de Europese Unie, dat hij tevoren nog verdedigde?

De Grondwet van Venezuela voorziet in de mogelijkheid om voor alle openbare mandatarissen halfweg hun ambtstermijn een referendum te organiseren dat een eind kan maken aan hun mandaat.

04.05 Vincent Decroly (indépendant): Ik vraag me af of het MR-programma zo ver gaat. Het gaat hier hoe dan ook niet om een archaisch regime. Zou u, die geen marxist bent en niet als archaisch kan worden bestempeld, aanvaarden dat uw mandaat op die manier ter discussie wordt gesteld? Doet men er niet beter aan de Grondwet na te leven en te

demande d'au moins 10% des électeurs et électrices inscrits au registre civil électoral". Je me demande si le programme du MR met un seuil si bas. En tout cas, comme marxisme dépassé et archaïque, je trouve que l'on fait pire.

L'article 72, lui, est un article définissant le référendum révocatoire et les procédures pour l'obtenir. En faisant une traduction officieuse de l'espagnol, je puis vous dire qu'il est rédigé comme suit: "toutes les charges des magistratures tenues d'une élection par le peuple sont révocables. A partir de la moitié du mandat du fonctionnaire concerné, 20% des citoyens de la circonscription correspondante pourront demander un référendum révocatoire pour remettre ce mandat en cause." Ecoutez à quel point c'est un système ouvert! (...)

04.06 Louis Michel, ministre: Si vous aviez appliqué ce système au Brabant wallon, il n'y aurait pas beaucoup de parlementaires de cette région.

04.07 Vincent Decroly (indépendant): Et je ne sais pas si nous aurions toujours le même ministre des Affaires étrangères! En tout cas, (...)

04.08 Louis Michel, ministre: Après deux ans, je demande la réformation, avec 20% pour tout le monde.

04.09 Vincent Decroly (indépendant): Je me demande si vous, en tant que non-marxiste et non-archaïque, vous accepteriez de remettre en jeu votre mandat de ministre des Affaires étrangères, si le nombre de votes favorables à la révocation dépasse le nombre de votes récoltés pour obtenir votre mandat et si la participation – cela est quand même une modulation qui limite un peu les choses – à ce référendum atteint au moins 25%. Si ces deux conditions sont réunies, vous perdez votre mandat, monsieur le ministre. En tout cas, sous le régime archaïque et marxiste instauré par le président Chavez au Venezuela.

04.10 Louis Michel, ministre: Je n'ai pas dit qu'il était mauvais!

04.11 Vincent Decroly (indépendant): Evidemment, un référendum révocatoire ne peut être demandé qu'une seule fois au cours du mandat contesté.

Je n'ai donc pas l'impression qu'en prônant une sortie électorale de la crise, vous cadriez votre position avec celle de l'Union européenne, qui appuie un processus respectueux de la légalité constitutionnelle parce que celle-ci, c'est le référendum (article 72).

Maintenant, sur le fond et le contenu de votre déclaration, en dehors des aspects juridiques et constitutionnels que je viens de rappeler, vous avez bien sûr toute latitude et le droit, politiquement parlant, de faire toutes les déclarations que vous voulez. J'ai toutefois ressenti une forte parenté d'inspiration entre votre prise de position et les revendications de l'opposition qui, dans sa frange la plus radicale, avait montré, en avril dernier, lors du coup d'Etat, son caractère profondément non démocratique et non respectueux des libertés fondamentales.

wachten tot de Venezolaanse bevolking zich daarover in augustus 2003 uitspreekt?

Ik stel een verwantschap vast tussen uw eisen en die van de oppositie in Venezuela, die met haar staatsgreep in april vorig jaar al bewezen heeft dat ze helemaal niet democratisch is. Welke concrete feiten kan u aanvoeren om de naleving van de fundamentele rechten door de regering-Chavez te betwisten?

04.11 Vincent Decroly (indépendant): Kan u wat meer uitleg geven bij uw uitspraken over de voorbijgestreefde dromen van de heer Chavez? Is het dan aftands de onderwijsbegroting te verdubbelen en meer dan een miljoen kinderen de kans te geven om school te lopen? De landbouwhervorming vertoont gelijkenissen met de wet-Onkelinx op de leegstand. Met de nationalisering heeft de heer Chavez willen reageren ten aanzien van een bedrijf – dat al in 1976 werd genationaliseerd – waar verduistering en eindeloze verspilling werden vastgesteld. De

Je ne pense pas que l'on puisse disposer aujourd'hui d'éléments factuels permettant, par contre, de mettre en doute le respect de ces droits fondamentaux par le gouvernement Chavez. A plusieurs reprises, lors d'élections et de référendums, comme lors du coup d'Etat manqué il y a quelques mois seulement, il a été pleinement légitimé par la majorité vénézuélienne.

Et à l'une ou l'autre reprise, depuis que les "chavistes" sont au pouvoir, ils ont été désavoués dans des confrontations locales. Et dans chaque situation de ce genre, ils ont rendu le pouvoir et l'ont transmis à ceux qui les avaient combattus et vaincus électoralement parlant.

J'en viens à vos propos sur les rêves passés du président Chavez. Je ne sais pas si, pour vous, c'est absolument dépassé, périmé ou archaïque de doubler le budget de l'éducation, permettant ainsi à plusieurs centaines de milliers d'enfants non scolarisés jusqu'alors de fréquenter l'école. Il y a une réforme agraire, qui taxe les terres de plus de cinq hectares inutilisées et qui interdit les propriétés de plus de 5.000 hectares. Cette réforme crée la faculté d'exproprier des terres inexploitées. On pourrait la comparer à notre loi Onkelinx, qui crée la faculté d'exproprier des immeubles inoccupés. Il n'y a là rien de bien marxiste ou en tout cas rien d'archaïque là-dedans.

En ce qui concerne la loi sur les hydrocarbures, qui fait manifestement l'objet de la confrontation actuelle, il est intéressant de savoir que c'est un secteur nationalisé. Il ne s'agit pas pour le président Chavez de procéder à une nationalisation. Il n'en a fait aucune depuis qu'il est élu. Ce secteur est nationalisé depuis 1974 mais on constate des malversations, des détournements, d'énormes gaspillages qui font que si on avait en Belgique une entreprise publique ou à participation publique gérée de cette façon-là, on ferait comme à la SNCB et peut-être demain comme à la FN, on modifierait son conseil d'administration et ses procédures de gestion. La commission économique pour l'Amérique latine de l'ONU – ce sont, eux aussi, comme chacun le sait, des marxistes archaïques dépassés – constate qu'en Amérique latine la pauvreté est passée de 120 millions de personnes à 214 millions de personnes entre 1980 et 2001 mais qu'au Venezuela, au cours des deux ou trois dernières années, elle a régressé de 1%, ce qui, dans ce contexte assez catastrophique n'est pas nécessairement, même si c'est un bilan amélioré et perfectible, pour desservir l'image et le travail du président Chavez et de ceux qui le soutiennent.

Je pense qu'il y a probablement, et sûrement même, par exemple comme dans l'arc-en-ciel belge, à boire et à manger dans la politique du président Chavez.

La question que je me pose est de savoir si vous êtes toujours bien au clair par rapport à la position européenne de respect des dispositions constitutionnelles pour sortir le Venezuela de l'état de tension dans lequel il se trouve pour le moment et si les propos assez irrévocables que vous avez tenus à la télévision le 15 décembre étaient bien ceux du premier représentant de la diplomatie belge?

Economische Commissie voor Latijns-Amerika van de UNO stelt trouwens vast dat het aantal armen in Latijns-Amerika tussen 1980 en 2001 van 120 naar 214 miljoen is gestegen, maar dat de armoede in Venezuela de laatste twee of drie jaar met 1% is gedaald.

Zit u op dezelfde golflengte als de Europese Unie en wil u dus dat, bij het zoeken naar een manier om de spanningen in Venezuela weg te werken, de grondwettelijke bepalingen worden nageleefd? Heeft u uw onherroepelijke uitspraken daarover gedaan als eerste vertegenwoordiger van de Belgische diplomatie?

04.12 Louis Michel, ministre: Monsieur le président, je voudrais

04.12 Minister Louis Michel: Ik

simplement rappeler que lorsque la présidence espagnole a réagi, je dirais presque en consacrant le putsch qui était intervenu, j'ai probablement été le premier des ministres des Affaires étrangères à indiquer à la présidence que la manière dont cela s'était fait n'était pas convenable, que le putsch était orienté et plus que probablement manipulé de l'extérieur et que c'était évidemment intolérable.

Je voudrais être clair sur un point: il est évident que les considérations que j'ai pu émettre, et que je maintiens, par rapport à la manière dont Chavez gère l'impasse et les difficultés actuelles ne signifient pas que je sois opposé au projet politique de Chavez. Il y a évidemment des choses intéressantes dans son projet politique. Je crois simplement que sa manière incantatoire et très idéologique d'essayer d'aborder ou de régler le problème ne va pas aider. Je le crois profondément. Mais c'est encore une considération dont vous m'autoriserez la liberté. J'ai encore le droit, quand même, de dire ce que je pense sur certains éléments.

Je peux vous affirmer que je ne savais pas ce que Bush avait dit, encore que je connaisse plus ou moins sa position. Il arrive évidemment que, peut-être, certaines de mes déclarations ou certaines considérations que je peux émettre correspondent à ce que Bush aurait pu dire. Si c'est le cas, j'en suis vraiment désolé mais je n'ai absolument pas le même point de vue que Bush vis-à-vis du Venezuela par exemple, pas du tout. Simplement, je regrette que, dans la manière de gérer la crise, Chavez aborde la question par, je dirais, le discours idéologique le plus sommaire. Moi j'appelle cela le marxisme éculé, dépassé. D'autres le font aussi! C'est surtout une formule qui est destinée à des gens comme vous, qui ont encore une certaine foi dans le modèle. Il faut donc bien les choquer ou les bousculer pour qu'ils réagissent.

Je me suis fortement ému de la situation au Venezuela. A la crise économique qui perdure s'est ajouté un mouvement d'opposition au président. Et vous savez fort bien que la situation a débouché sur une grave impasse paralysant totalement le pays. Au moment de la prise de position d'Aznar et du putsch, je me suis clairement exprimé contre le putsch. J'ai été très clair à ce sujet lors du Conseil européen. Il est vrai que, lorsque j'ai été interrogé, il y avait une vraie impasse dans le pays. On m'a demandé mon avis sur la question. Je n'ai pas dit que tout était de la faute de Chavez. J'ai simplement voulu exprimer le fait qu'il me semblait qu'il gérât mal la crise et que la gérer par des slogans idéologiques n'était pas nécessairement la meilleure formule. C'est ce que je croyais et que je crois encore aujourd'hui.

J'ai déjà rencontré Chavez à plusieurs reprises. C'est un tribun populiste de gauche. Cela ne me pose aucun problème. Je dois même vous dire que je souhaiterais que le modèle politique pour le Venezuela s'inspire plutôt de cette mouvance que de l'autre. Je ne souhaite pas pour le Venezuela un modèle qui serait une sorte de succédané de l'ultra-libéralisme à l'Américaine. Je le dis très clairement car ce ne serait pas nécessairement la bonne formule.

Je ne me suis jamais prononcé, monsieur Decroly, pour une solution non-constitutionnelle de la crise. Je me suis prononcé en faveur d'une solution électorale. Je suis ici le raisonnement de la ligne de l'OEA. Dans sa résolution 833 du 16 décembre dernier, §3. le Conseil

wijs er op dat, toen het Europees voorzitterschap gereageerd heeft, ik als eerste minister van Buitenlandse Zaken heb gezegd dat de putsch op een onaanvaardbare manier was gepleegd. In het politieke project van Chavez zitten interessante ideeën, maar zijn bezwerende en ideologische uitspraken zullen geen zoden aan de dijk zetten.

Misschien stemmen sommige van mijn verklaringen overeen met wat president Bush had kunnen zeggen. Als dat zo is, dan spijt mij dat. Ik deel zijn standpunt inzake Venezuela echter niet. Ik zeg dat Chavez zich bij zijn aanpak laat leiden door een zeer rudimentaire ideologie. Dat is wat ik bedoel met voorbijgestreefd marxisme, en dat zullen degenen zoals u, die naïef aan bepaalde illusies zijn blijven vasthouden, niet graag horen.

Bovenop de economische crisis wordt het land ook geconfronteerd met een oppositiebeweging tegen de president, waardoor er een impasse is ontstaan. Ik heb duidelijk stelling genomen tegen de poging tot staatsgreep maar ik heb inderdaad gezegd dat Chavez de impasse slecht aanpakt. Dat is mijn overtuiging. Chavez is een linkse volkstriebun maar ik heb daar geen probleem mee. Ik heb liever dat het politiek model in Venezuela nauwer bij die stroming aanleunt dan bij de andere. Ik heb mij nooit ten gunste van een ongrondwettelijke oplossing uitgesproken maar wel voor een oplossing via verkiezingen, en dat stemt overeen met het standpunt van de OAS. Wat een eventueel raadgevend referendum betreft, heeft het bevoegde rechtscollege onlangs alle sinds 1992 georganiseerde referenda nietig verklaard. De economische en politieke situatie is rampzalig en ik denk niet dat men uit de crisis zal geraken door voor een ideologische aanpak te kiezen. Ik steun daarentegen wel het voorstel van de Braziliaanse

permanent de l'Organisation des Etats américains prône une solution constitutionnelle démocratique, pacifique et électorale. president Lula.

Quant au caractère constitutionnel d'un éventuel référendum consultatif, le tribunal suprême de justice, qui est – je le rappelle – la plus haute instance judiciaire du pays, vient d'annuler toutes les décisions du Conseil national électoral à partir du mois de novembre 2002 à cause de la présence d'un membre du Conseil dont la nomination a eu lieu de manière très irrégulière. Le référendum consultatif est donc suspendu. Il faudra du temps avant que l'on nomme un bureau du CNE. Par ailleurs, la constitution du Venezuela prévoit la possibilité d'un référendum dit révocatoire, comme vous l'avez dit, à mi-mandat, d'un président. C'est l'une des propositions avancées par le prix Nobel de la paix, Jimmy Carter. Je ne reprends nullement à mon compte les revendications de l'opposition. J'ai simplement constaté un grand mécontentement d'une partie considérable de la population vénézuélienne. En aucun cas, je n'ai soutenu et je ne soutiendrais un processus anticonstitutionnel ou illégal du changement de pouvoir.

Sans nier les efforts du gouvernement Chavez en matière sociale, il faut cependant reconnaître que la situation politique et économique est catastrophique et qu'il y a une nécessité de sortir de l'impasse dans les plus brefs délais. Je ne crois pas que c'est par la voie du plaidoyer idéologique un peu primaire que l'on sortira de l'impasse. Voilà ce que j'ai voulu indiquer. En tout cas, mes propos n'étaient pas hostiles à Chavez en tant que tel.

La Belgique et l'Union européenne soutiennent d'ailleurs l'initiative du nouveau président brésilien Lula da Silva, qui a conduit à la formation, ce 15 janvier, d'un groupe d'amis du Venezuela dont le but est de soutenir les efforts du secrétaire général de l'OEA dans la recherche de solutions qui permettent de sortir de la crise. Ce groupe est composé du Brésil, du Chili, du Mexique, des Etats-Unis, de l'Espagne et du Portugal et a reçu l'aval du secrétaire général des Nations unies, Kofi Annan qui, de son côté, va désigner un observateur des travaux du groupe.

La première réunion du groupe d'amis a eu lieu au niveau ministériel le 24 janvier à Washington et vendredi dernier, des représentants de haut niveau se sont réunis à Caracas.

04.13 Vincent Decroly (indépendant): Monsieur le vice-premier ministre, je n'ai jamais été – même si cela vous faciliterait évidemment les choses de le dire – un admirateur ou un nostalgique des modèles marxistes ou autres; je ne l'ai jamais été et je ne le serai jamais. J'ajoute qu'à voir participer un certain nombre de représentants de votre gouvernement à certaines manifestations récentes à Porto Alegre, sous une mer de drapeaux rouges, l'éventuelle question que vous vous posez à mon sujet pourrait ressurgir à propos de ceux avec qui vous siégez tous les vendredis au Conseil des ministres, monsieur le vice-premier ministre.

Plus fondamentalement, quand vous qualifiez Chavez de populiste de gauche, je ne suis pas sûr que vous posiez le bon diagnostic. Il y a des populistes dans l'histoire de l'Amérique latine; il y a des Perón et autres, mais il y a aussi des Allende. Je ne suis pas certain que l'on puisse simplement balayer d'un revers de manche les initiatives

04.13 Vincent Decroly (onafhankelijke): Ik wijs erop dat ik nooit een bewonderaar ben geweest van marxistische modellen.

U omschrijft Chavez als een linkse populist, maar men mag hem niet op één hoop gooien met de Perons en andere populisten die de geschiedenis van Latijns-Amerika hebben beïnvloed. Door het volgen van een ultrademocratische logica herinnert Chavez eerder aan Allende en ik geloof niet dat u zijn

et le positionnement général de Chavez, notamment à travers la logique très participative et, à mon avis, ultra- démocratique qui est instituée par cette fameuse Constitution distribuée, semble-t-il, dans la rue au Venezuela. Je suis même certain que l'on n'en est pas, même dans le programme du MR, à ce niveau de démocratie participative dans notre pays. A mon avis, on devrait donc procéder un ton plus bas quand on commente l'évolution d'un tel régime.

Dans cette perspective, je déposerai une motion de recommandation dont l'objet est de réaffirmer la volonté de la Belgique de privilégier une solution respectueuse de la Constitution vénézuélienne plutôt que simplement électorale. Certes, la solution constitutionnelle implique, en cas de révocation, des élections. Toutefois, la Constitution indique aussi que le referendum doit précéder les élections. A cet égard, il est tout à fait normal que le président Chavez estime devoir défendre la Constitution à la base de laquelle il s'est trouvé et qui reste la ligne qui permet de baliser l'évolution du pays.

04.14 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik ga mij niet inlaten met de kwalificaties over marxisme en liberalisme. Dat kan plezant zijn, maar voor het dossier is dat niet terzake. Ik refereer wel aan vroegere interventies van mijzelf, onder andere in de commissie voor de Defensie, over de situatie in Venezuela en over de betrokkenheid van de VS, de VS-troepen, en ook zijdelings de Belgische deelname daaraan.

Ten gronde kan ik het initiatief van collega Decroly aanvaarden, waar hij in zijn besluit, in zijn motie van aanbeveling, vraagt dat België diplomatieke initiatieven zou nemen om dit probleem op een menswaardige en grondwettelijke manier op te lossen. Daar kan geen mens tegen zijn. Ik denk dus dat het nuttig kan zijn dat ik mij daarbij aansluit.

Moties Motions

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Vincent Decroly en Ferdy Willems en luidt als volgt:

“De Kamer,

gehoord de interpellatie van de heer Vincent Decroly

en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken,

- gelet op de verklaringen van de minister van Buitenlandse Zaken op de RTBF-televisie op 15 december 2002 bijvoorbeeld, over de president van de Republiek Venezuela (“totaal ondermaats beleid”, “volledig voorbijgestreefd en archaisch marxisme”, “een dromer die in het verleden leeft”...);

- gelet op de staatsgreep van 11 april 2002 en de afloop ervan ondanks de steun in een vroeg stadium van de Verenigde Staten en het EU-voorzitterschap, de massale betogingen voor de naleving van de Grondwet en het herstel van de heer Chavez in het ambt van president;

- gelet op het verband tussen de vrijdelde staatsgreep en de pogingen van sommige Venezolaanse of buitenlandse privégroepen om hervormingen tegen te gaan, met name op het stuk van het beheer van de olierijkdommen, terwijl de kloof tussen een steenrijke minderheid en een in armoede levende meerderheid ondanks die rijkdommen de afgelopen decennia alleen maar groter is geworden;

- gelet op de aan de gang zijnde bemiddelingspogingen onder aegide van de OAS en de heer Gavilia, secretaris-generaal van die organisatie, de medeverantwoordelijkheid van de oppositiepartijen voor het blokkeren van het verkiezingsproces en de controverse omtrent de toepasbaarheid van de artikelen 71

beleid zomaar kan wegwuiven. Vermits de MR nog niet op een dergelijk democratisch peil staat, vraag ik u een toontje lager te zingen. En ik dien een motie van aanbeveling in om aan te tonen dat België de voorkeur geeft aan een oplossing in overeenstemming met de Venezolaanse Grondwet.

04.14 Ferdy Willems (VU&ID): Je puis suivre M. Decroly, et je soutiendrai, dès lors, son initiative. Il faut que ce problème soit résolu dignement.

(raadgevend referendum) of 72 (referendum tot herroeping) van de Grondwet; vraagt de regering elke oplossing die in overeenstemming is met de Venezolaanse Grondwet en het land daadwerkelijk uit de crisis kan halen, politiek te steunen."

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Vincent Decroly et Ferdy Willems et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu l'interpellation de M. Vincent Decroly

et la réponse du vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères,

- vu les déclarations du ministre des Affaires étrangères, à la RTBF-TV le 15 décembre 2002 par exemple, sur le président de la République du Venezuela («gestion totalement insuffisante», «marxisme totalement dépassé, archaïque», «vit dans des rêves passés»...);

- vu le coup d'Etat du 11 avril 2002 et son résultat malgré le soutien précoce des Etats-Unis et de la présidence de l'UE, des manifestations-monstres pour le respect de la Constitution et la réinstallation de M. Chavez à la présidence;

- vu le lien entre ce coup d'Etat déjoué et la volonté de certains groupes privés vénézuéliens ou étrangers d'empêcher des réformes notamment dans la gestion des ressources pétrolières, alors que les décennies écoulées, en dépit de cette richesse, ont creusé une fracture entre une minorité richissime de la population et une majorité abandonnée à la pauvreté;

- vu la médiation en cours sous l'égide de l'OEA et de M. Gavilia, son secrétaire général, la part de responsabilité des partis d'opposition dans le blocage du processus électoral, et la controverse sur l'applicabilité des articles 71 (référéndum consultatif) ou 72 (révocatoire) de la Constitution;

demande au gouvernement

d'apporter un soutien politique résolu à toute solution respectueuse de la Constitution vénézuélienne pour sortir le pays de la crise qu'il traverse."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Georges Clerfayt en Patrick Moriau.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Georges Clerfayt et Patrick Moriau.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

05 Vraag van de heer Guido Tastenhoye aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het lot van een Antwerpenaar die al meer dan twee jaar wellicht onschuldig zit opgesloten in een gevangenis in de Saoedische hoofdstad Riyad" (nr. A725)

05 Question de M. Guido Tastenhoye au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le sort d'un habitant d'Anvers probablement innocent et incarcéré depuis plus de deux ans dans une prison de la capitale saoudienne Riyadh" (n° A725)

05.01 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op zondagavond 12 januari 2003 werd in de uitzending Panorama van de VRT een merkwaardige reportage getoond over de Saudische samenleving, meer in het bijzonder over de onrechtvaardige justitie en het hardvochtige, gewelddadige gevangenisregime. Een Schot die in Saudi-Arabië in de gevangenis heeft gezeten, vertelde aan de reportagemakers dat hij werd gemarteld. Hij kreeg onder meer zware slagen op de handpalmen en de voetzolen. Medisch onderzoek bracht aan het licht dat hij inderdaad werd gefolterd. Van zijn folteraar werd trouwens een robotfoto gemaakt.

Nog altijd zitten 5 Britten, een Canadees en een Belg, met name de Antwerpenaar Raf Schyvens, vast in de gevangenis van Riyadh voor hun vermeende aandeel in de bomaanslag van 22 november in de Saudische hoofdstad. Het vermoeden is zeer sterk dat ook zij werden

05.01 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): L'émission télévisée *Panorama* du 12 janvier a diffusé un reportage concernant un Ecossais qui se disait innocent et qui avait été emprisonné dans une prison d'Arabie saoudite, parce qu'il aurait été impliqué dans un attentat à la bombe. L'homme a déclaré avoir fait des aveux sous la torture. Des scientifiques confirment qu'il a fait l'objet de tortures. Un certain nombre d'occidentaux, parmi lesquels le Belge Raf Schyvens, sont toujours incarcérés dans une

gemarteld om zo bekentenissen af te dwingen die dan op de Saudische televisie werden uitgezonden. Nadat de zogenaamde daders werden opgesloten, hadden er nog bomaanslagen plaats. Men denkt dan ook – dat werd in de televisie-uitzending gesuggereerd – dat het om anti-westerse aanslagen gaat van aanhangers of alleszins gelijkgezinden van Osama Bin Laden.

Het proces van de heer Schyvens was een echte farce, een schertsproces. De heer Schyvens begreep niets van wat er gezegd werd. Hij werd nauwelijks verdedigd. Eind november 2002 antwoordde u op mijn schriftelijke vraag dat de tot 8 jaar veroordeelde Raf Schyvens een genadeverzoek had ingediend bij de Saudische Koning. Vorig jaar verbleef een Belgische handelsdelegatie onder leiding van Prins Filip en minister Neyts in Saudi-Arabië. Zij werden door de Koning in audiëntie ontvangen. Ik vraag me af of zij de zaak van de Antwerpenaar wel hebben bepleit. Eveneens eind vorig jaar was er een commissie van de Belgische Senaat in Saudi-Arabië die een onderhoud heeft gehad met de justitieminister van het land. In het verslag terzake, dat ik gelezen, wordt met geen woord gerept over het lot van onze landgenoot.

Mijnheer de minister, in welke toestand verkeert de heer Schyvens op dit ogenblik? Welke inspanningen worden er momenteel geleverd om hem vrij te krijgen? Hoe reageren de Saudische autoriteiten op het genadeverzoek? Hoelang zal de Belgische regering nog geduld opbrengen? De heer Schyvens zit reeds meer dan 2 jaar in erbarmelijke omstandigheden opgesloten. Kunt u in samenspraak met de Britse minister van Buitenlandse Zaken de diplomatieke druk niet verhogen om de Britten, de Canadees en onze landgenoot vrij te krijgen?

05.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, een Belgische handelsdelegatie onder leiding van prins Filip en minister Neyts bezocht onlangs Saudi-Arabië. Het is correct dat ze in audiëntie bij de Koning werden ontvangen. Het dossier van de heer Schyvens werd tijdens de audiëntie niet rechtstreeks aangekaart, omdat we kort voordien ten voordele van onze landgenoot contact hadden gelegd op zeer hoog niveau. Er werd verkregen dat zijn genadeverzoek welwillend zou worden behandeld.

De heer Schyvens ontvangt geregeld consulaire bezoeken, waarover ik geïnformeerd word. Het recentste consulaire bezoek vond plaats op 31 december 2002. Onze landgenoot is in goede fysieke en psychische gezondheid. Hij beschikt over een ruime cel uitgerust met stortbad en airconditioning.

Hij krijgt gevarieerd voedsel, inclusief speciaal voor hem bestelde hamburgers en pizza's. Hij beschikt dagelijks over een Engelstalige krant, The Harold News, en onderhoudt een vrij uitgebreide briefwisseling met zijn familie en vrienden. Hij mag sedert kort om de veertien dagen met zijn familie in België bellen. Hij beschikt over een televisietoestel met twee Saudische kanalen en een video-installatie. Hij ontvangt videobanden van de Belgische ambassade en van zijn

prison de Ryad pour leur participation présumée à un attentat à la bombe, perpétré le 22 novembre dans la capitale saoudienne. Le procès de Schyvens était un simulacre, dont l'intéressé n'a pas compris un traître mot et où il a à peine été question de défense. Il existe de fortes présomptions que, dans ce cas également, les aveux ont été arrachés sous la torture. A la fin du mois de novembre 2002, dans sa réponse à ma question écrite, le ministre avait indiqué que M. Schyvens avait introduit un recours en grâce auprès du roi saoudien. Récemment, une délégation commerciale belge a été reçue en audience en Arabie saoudite par le roi Fahd. L'affaire Schyvens a-t-elle été évoquée à cette occasion? L'a-t-elle été par la commission du Sénat qui a visité le pays à la fin de l'année dernière? Dans quel état se trouve actuellement M. Schyvens? Quels efforts sont-ils déployés pour obtenir sa libération? Quelle a été la réaction des autorités saoudiennes au recours en grâce? N'est-il pas possible d'intensifier la pression diplomatique, en concertation avec les Britanniques?

05.02 **Louis Michel**, ministre: La délégation commerciale belge a, en effet, été reçue en audience par le roi saoudien mais, à l'époque, la question n'a pas été directement évoquée. Il en avait été convenu ainsi, parce qu'à ce moment, des contacts étaient entretenus à un très haut niveau et il était presque certain que le recours en grâce de M. Schyvens serait accueilli avec bienveillance.

M. Schyvens est en bonne santé, tant psychiquement que physiquement, et ses conditions de détention sont très bonnes. Depuis le début de cette affaire, des démarches ont été entreprises pour se faire une idée de son dossier juridique. Le roi Fahd a réservé un accueil favorable à son

familie.

De materiële detentievoorwaarden zijn goed. Overeenkomstig de verdragsregels, vervat in het verdrag van Wenen van 1963 inzake consulaire verkeer, heeft de Belgische ambassade in Riyadh alles in het werk gesteld om de detentieomstandigheden voor de heer Schyvens te verbeteren. Van bij het begin van zijn inhechtenisneming werden stappen ondernomen op het hoogste niveau om duidelijkheid te krijgen over zijn gerechtelijke status. Dat werd met de nodige omzichtigheid gedaan en met eerbiediging van de internationale principes, niet-inmenging en scheiding der machten. Die zakelijke en diplomatische benaderingswijze is duidelijk positief gebleken, aangezien ze vruchten heeft afgeworpen. Het genadeverzoek van de heer Schyvens werd inmiddels gunstig ontvangen door koning Fahd. Zijn gevangenisstraf werd gehalveerd met vier jaar. De formele bevestiging van die strafvermindering moet aan de belanghebbende nog worden betekend.

Stille diplomatie is per definitie niet spectaculair, maar houdt rekening met de realiteiten van het moment en schenkt op termijn het hoogste rendement. Een meer combattieve benaderingswijze zou in de gegeven omstandigheden tegenproductief zijn. Wij onderhouden nauwe contacten met de Britse autoriteiten in die consulaire aangelegenheid, gezien zij geconfronteerd worden met zeer gelijkaardige situaties. Ook zij ervaren dat stille diplomatie in de gegeven omstandigheden de meest opportune en efficiënte benaderingswijze is.

05.03 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik zal zeer kort repliceren.

Mijnheer de minister, het doet mij enorm veel plezier dat u kunt aankondigen dat het genadeverzoek gunstig ontvangen is en dat de gevangenisstraf met de helft is verminderd. Helaas betekent dat ook dat de heer Schyvens blijkbaar toch vier jaar moet uitzitten. Hij heeft nu al twee jaar gezeten. Hij zal dus nog eens de tijd die hij nu al vastzit, in de gevangenis moeten doorbrengen. Het feit dat hij daar in goede materiële omstandigheden verblijft, verheugt ons wel. Maar dat neemt niet weg dat de heer Schyvens nog eens twee jaar van zijn vrijheid zal worden beroofd.

Mijnheer de minister, ten eerste, ik zou u willen bedanken voor alle inspanningen die u en uw diensten reeds hebben gedaan. Ik ben ervan overtuigd dat u reeds al het mogelijke heeft gedaan.

Ik wil u vragen om die inspanningen niet te laten verminderen en, indien mogelijk, toch nog verdere stappen te zetten om, misschien in samenwerking met de Britten, een nog beter resultaat te verkrijgen. Maar ik dank u in elk geval al voor alles wat u tot nu toe gedaan hebt.

De **voorzitter**: Bedankt, mijnheer Tastenhoye.

Mijnheer Willems, u vraagt het woord, maar na een parlementaire vraag kan ik u niet laten repliceren. Dat kan alleen bij interpellaties.

05.04 Ferdie Willems (VU&ID): (...) andere gegevens, maar goed.

recours en grâce et a réduit de 4 ans la peine de M. Schyvens. La "diplomatie silencieuse" ne donne pas de résultats spectaculaires mais cette méthode reste la plus fructueuse.

05.03 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Je me réjouis de l'accueil favorable réservé au recours en grâce. La bonne nouvelle, c'est que la peine de prison est écourtée de quatre ans, la mauvaise nouvelle, c'est qu'il reste une peine de deux ans à purger par M. Schyvens. Je tiens à remercier le ministre de toute la peine qu'il s'est donnée, tout en l'invitant à continuer à œuvrer en faveur d'une solution meilleure encore, le cas échéant en collaboration avec les Britanniques.

(...)

De **voorzitter**: Mijnheer Willems, ik meen dat uw repliek niet door het Reglement is toegestaan. Bovendien is het tegen uw belangen als u blijft aandringen, want u hebt nog veel vragen in deze commissievergadering, waarvoor anders de tijd zal ontbreken.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

Le **président**: La question n° A769 de M. Jacques Simonet est retirée.

M. Pieter De Crem m'a fait savoir qu'il transforme sa question n° A779 sur l'Afghanistan en question écrite. Par la même occasion, il me signale que le point 15 qui a été ajouté à sa demande, étant la question n° A870, est retiré, la situation étant trop mouvante en Irak.

06 Vraag van mevrouw Frieda Brepoels aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het stemrecht van in het buitenland verblijvende burgers" (nr. A805)

06 Question de Mme Frieda Brepoels au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le droit de vote des citoyens belges séjournant à l'étranger" (n° A805)

06.01 **Frieda Brepoels** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik kan deze vraag ook heel kort behandelen.

Mijnheer de minister, ik had de vraag immers opgesplitst in een schriftelijke vraag en een mondelinge vraag. Ik denk dat een aantal gegevens u op dit ogenblik waarschijnlijk nog niet bekend zijn.

Dat is de reden waarom ik graag zag dat u mij de gegevens bezorgt zodra ze beschikbaar zijn.

Ik heb begrepen dat er, na de brochure, die door Buitenlandse Zaken werd verspreid naar onze landgenoten in het buitenland, ook een aantal brieven door ambassadeurs is geschreven. De brieven waren gericht aan de Belgen die al ingeschreven zijn in de gegevensbank met een officiële uitnodiging om zich desgevallend in te schrijven in het bevolkingsregister van de ambassade. Op die manier zouden zij ook gebruik kunnen maken van hun stemrecht, dat zij nu ook echt kunnen uitoefenen.

Naar aanleiding daarvan zou ik willen vragen of u op dit ogenblik reeds zicht heeft op de cijfers in verband met de keuze die Belgen in het buitenland konden maken. Ik heb begrepen dat een collega, Charles Janssens, vorige week ook aan minister Duquesne een vraag heeft gesteld, met name over de termijnen.

Kan u op het ogenblik al iets meer vertellen over de keuzes die men heeft gemaakt, zoals ze in de wet zijn vastgelegd? Meer nog zou ik willen weten wanneer en vooral op welke wijze de lijst van die stemgerechtigde, Belgische burgers zal worden bezorgd aan de verschillende politieke partijen. Dat gebeurt ook met de lijst van de in het binnenland verblijvende burgers. Die definitieve lijst zou pas een veertiental dagen vóór de verkiezingen effectief ter beschikking zijn.

06.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, overeenkomstig de termijnen voorzien in de wet van 7 maart 2002 tot wijziging van het Kieswetboek dienen de meerderjarige Belgen

06.01 **Frieda Brepoels** (VU&ID): Ma question sera brève, car je l'ai scindée en une partie orale et une partie écrite. Par ailleurs, le ministre ne dispose pas encore d'informations suffisantes pour fournir une réponse complète. Outre une brochure diffusée parmi les Belges résidant à l'étranger, des courriers sont envoyés par les ambassadeurs aux Belges enregistrés dans la banque de données, leur annonçant qu'ils recevront une invitation à s'inscrire aux registres de la population de l'ambassade, afin de pouvoir user de leur droit de vote, le 18 mai prochain.

Le ministre peut-il m'informer plus amplement sur les choix opérés dans la loi? Quand et de quelle manière la liste des Belges résidant à l'étranger et bénéficiant du droit de vote sera-t-elle transmise aux partis politiques?

06.02 **Louis Michel**, ministre: Aux termes de la loi électorale, les Belges majeurs résidant à

die in het buitenland verblijven, een aanvraag tot inschrijving als kiezer uiterlijk op 1 maart te sturen naar de diplomatieke of consulaire beroepspost, waar zij in de bevolkingsregisters zijn ingeschreven. Er werd door de diplomatieke of consulaire beroepsposten een eerste mailing verstuurd met de uitnodigingen. Deze mailing was tegen het einde van het jaar grotendeels afgerond. Begin februari 2003 zal een herinneringsbrief worden verzonden naar alle kiezers die op dat ogenblik nog niet op de eerste mailing hebben gereageerd.

Het is vooralsnog dus niet mogelijk om betrouwbare gegevens te verstrekken over de uiteindelijke respons van de in het buitenland verblijvende Belgen op de uitnodigingen die zij hebben gekregen om zich voor de eerstvolgende verkiezingen van de federale, wetgevende kamers op de kiezerslijsten te laten inschrijven.

Met het oog op de verdere organisatie van de verkiezingsoperatie werd evenwel aan de diplomatieke of consulaire beroepsposten gevraagd vóór 24 januari 2003 alle beschikbare informatie te verstrekken over de initiële reactie van de kiezers.

Wat de verdeling tussen de verschillende stemwijzen betreft, kan op basis van vooralsnog partiële gegevens worden geconcludeerd dat een grote meerderheid van de kiezers hun stem per briefwisseling wensen uit te brengen. Het gaat mogelijk om meer dan 70%. De overige inschrijvingen verdelen zich vrij gelijkmatig tussen enerzijds persoonlijk en bij volmacht stemmen in de gemeenten en anderzijds persoonlijk en bij volmacht stemmen in de diplomatieke of consulaire beroepsposten.

Het aantal Belgen opgenomen in de gegevensbanken van de posten – dus niet enkel kiesgerechtigden – bedraagt in totaal 436.389 mensen.

Voorzitter: Pierre Chevalier.

Président: Pierre Chevalier.

Het aantal Belgen dat effectief is ingeschreven in het bevolkingsregister, bedraagt in totaal 284.000 mensen. Ook dit totaal slaat op kiesgerechtigden en niet-kiesgerechtigden. Het aantal Belgen dat tot en met 29 januari 2003 de aanvraag tot inschrijving als kiezer voor de federale, wetgevende verkiezingen van 18 mei 2003 correct heeft ingediend, bedraagt tot nu toe in totaal 29.000 personen.

De wet van 7 maart bepaalt dat de in het buitenland verblijvende Belgen zich kunnen laten inschrijven in de gemeente van hun keuze. De gemeenten die via de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken de inschrijvingsformulieren ontvangen, schrijven de Belgen die in het buitenland verblijven in op de kiezerslijsten. De toegang tot deze lijsten is geregeld door de bepaling die opgenomen is in artikel 17 van het Algemeen Kieswetboek. Hierin is onder meer voorzien dat het gemeentebestuur afschriften dient af te geven aan de personen die in naam van een politieke partij optreden en die hiertoe per aangetekend schrijven een aanvraag aan de burgemeester richten.

Hebt u een schriftelijke vraag ingediend?

l'étranger qui souhaitent voter doivent envoyer, au plus tard le 1er mars, une demande d'inscription au poste consulaire ou diplomatique de leur lieu de résidence. Une lettre de rappel sera envoyée à ce propos début février. Pour l'heure, je ne dispose pas encore de données fiables sur les réponses à l'invitation à s'inscrire sur les listes électorales. J'ai demandé aux postes diplomatiques et consulaires de me fournir les informations nécessaires pour le 24 janvier.

70% des Belges résidant à l'étranger votent par courrier. Les autres votent personnellement ou par procuration dans la commune et dans les postes diplomatiques ou consulaires. Le nombre de Belges qui figurent dans les banques de données des postes, qui ne sont donc pas uniquement des électeurs, s'élève à 436.389. Le nombre de Belges effectivement inscrits dans les registres de la population se chiffre à 284.000 personnes. Le nombre de Belges qui ont introduit valablement une demande d'inscription comme électeur avant le 29 janvier se monte à 29.000.

La loi du 7 mars prévoit que les Belges peuvent se faire inscrire dans une commune de leur choix. Les communes sont quant à elles tenues d'inscrire sur leurs listes d'électeurs les Belges qui résident à l'étranger. L'accès à ces listes est réglé par l'article 17 du Code électoral.

06.03 Frieda Brepoels (VU&ID): Ja.

06.04 Minister Louis Michel: Ik zal dit nog eens actualiseren. Ik heb hier immers een zeer ingewikkeld antwoord op uw schriftelijke vraag. U zal dat antwoord zeer vlug krijgen.

06.05 Frieda Brepoels (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil nog even iets zeggen in verband met de termijn waarbinnen die gegevens aan de gemeenten worden overgemaakt. Ik begrijp dat er daar een verschil wordt gemaakt tussen een voorlopige lijst en een definitieve lijst. Is het ook de voorlopige lijst die aan de partijen wordt meegedeeld zoals bij een normale procedure? Of is het alleen de definitieve lijst?

06.06 Minister Louis Michel: Het is de definitieve lijst.

06.07 Frieda Brepoels (VU&ID): Ik denk dat die er pas voor 18 mei is.

06.08 Minister Louis Michel: Ik ben het nog aan het bestuderen, maar ik zal ook voorstellen om het mogelijk te maken dat alle partijen zich zouden kunnen melden in een blad. Iedereen zou dit blad hebben om zich voor te stellen. We zouden dit naar alle kiezers zenden. Anders is het natuurlijk nogal moeilijk om die mensen te bereiken.

06.05 Frieda Brepoels (VU&ID): Y a-t-il une différence entre la liste provisoire et la liste définitive? Seront-elles communiquées toutes les deux?

06.08 Louis Michel ministre: Seule la liste définitive sera communiquée. Ma suggestion est la suivante: les candidats se présentent dans une brochure, car je ne vois pas comment ils pourraient sinon atteindre ces électeurs.

J'ai l'intention de voir si on accepte éventuellement d'envoyer un journal. On tirerait les pages au sort: une page par parti, par exemple. On pourrait envoyer ce journal à tous les Belges à l'étranger pour qu'ils aient le choix et qu'ils connaissent les programmes, par exemple. Je ne vois pas d'autre formule pour les toucher. Dès que la liste sera définitive, vous pourrez l'avoir. Mais les choses ne sont pas faciles. D'où vient la difficulté? D'abord, ils ont dû s'enregistrer. Après cela, ils ont dû refaire une deuxième démarche pour s'inscrire comme électeurs. Le Conseil d'Etat nous a obligés à faire les deux opérations.

Zodra we over definitieve lijsten beschikken, zouden we alle Belgen in het buitenland eventueel een krant kunnen sturen, zodat ze een overzicht krijgen van de onderscheiden partijprogramma's. Het probleem is dat ze geregistreerd moeten zijn, én zich moeten hebben ingeschreven op de kiezerslijsten. De Raad van State verplicht ons ertoe, die twee afzonderlijke procedures op te leggen.

06.09 Frieda Brepoels (VU&ID): Het zou een mooi initiatief zijn, wat de minister aankondigt. Ik hoop dat hij het ook kan realiseren.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter:** De vraag A811 van de heer Bart Laeremans wordt naar een latere datum verschoven alsook de vragen A838 en A839 van de heer Ferdy Willems. Mijnheer Willems, handhaaft u uw vraag A848? Dat gaat over iets dat net goedgekeurd is.

07 Vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de goedkeuring op Belgisch niveau van de Akkoorden van Cotonou tussen de EU en 78 ACP-landen" (nr. A848)

07 Question de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'approbation au niveau belge des accords de Cotonou conclus entre l'UE et 78 pays ACS"

(n° A848)

07.01 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, het betreft inderdaad de zopas goed gekeurde reeks verdragen van Cotonou. Die zijn bijzonder belangrijk. Het gaat over 64 miljard Belgische frank, 13,5 miljard euro voor belangrijke initiatieven in ontwikkelingssamenwerking.

We moesten de voorbije weken vaststellen dat het administratieve luik hiertoe eigenlijk nog altijd niet rond was. België heeft zijn administratief en parlementair werk niet naar behoren vervuld. Niemand minder dan Europees Commissaris Paul Nielson liet weten dat dit bijzonder vervelend was. De voorbereiding van zulk werk is de verantwoordelijkheid van de dienst Verdragen. Uiteindelijk is na nogmaals aandringen van de Europese Commissie op 17 januari 2003 de ratificatie in de Ministerraad gebeurd, maar het administratieve luik moet nog naar zeven Belgische parlementen komen. Dat is een bijzonder vervelende historie. Dat is reeds gebeurd op het vlak van het Vlaamse en het Duitstalige gebied maar nog niet voor het Brussels, het Waals en het federaal niveau, Kamer en Senaat dus.

Belangrijk hierbij is dat 1 april 2003 genoemd wordt als een bijzonder belangrijke datum waarop dit alleszins rond zou moeten zijn wil het nog functioneel zijn. Vandaar mijn drie eenvoudige vragen. Eén, hoe kan het verklaard worden dat België hier de slechtste leerling van de klas is geweest en dit belangrijke dossier blijkbaar vertraagd heeft? Twee, welke initiatieven worden genomen om de datum van 1 april 2003 toch nog te halen om dat in onze Belgische parlementen rond te krijgen? Drie, hoe zal men voorkomen dat deze ongelukkige situatie zich in de toekomst zou herhalen?

Ik geef u een suggestie. Op 30 april en 5 juni 2002 heb ik minister Vande Lanotte gevraagd of het niet mogelijk is er bij de organisatie van de paritaire Senaat voor te zorgen dat alle akkoorden door de Senaat worden behandeld, maar dat de Gemeenschappen en Gewesten een soort evocatierecht hebben zodanig dat er kan worden geparticipeerd als iets belangrijk genoeg is. Tot daar mijn vragen, mijnheer de minister, waarbij ik wel stel dat het mogelijk is dat er intussen praktische schikkingen getroffen zijn zodanig dat de opstopping van financiële middelen intussen niet meer plaatsvindt. Ik zou toch willen dat dergelijke vervelende situaties zich in de toekomst niet meer herhalen.

Mijnheer de voorzitter, als het beter uitkomt om de twee volgende vragen later te behandelen, wil ik ze voor mijn part uitstellen.

07.02 Minister Louis Michel: Mijnheer de voorzitter, ik kan de heer Willems bevestigen dat de partnerschapsovereenkomst EU-AVS op 17 januari 2003 door ons land bekrachtigd is. Naast deze partnerschapsovereenkomst zijn twee interne akkoorden gesloten. Het ene heeft betrekking op de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschappen en behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de federale overheid. Het andere regelt de maatregelen en procedures voor de tenuitvoerlegging van de partnerschapsovereenkomst en heeft een gemengd karakter. Ook de Gemeenschappen en de Gewesten moeten hun instemming ermee verlenen. Mogelijke vertraging met dit laatste akkoord heeft geen

07.01 Ferdy Willems (VU&ID): Les traités de Cotonou sont très importants. Il s'agit de 13,5 milliards d'euros destinés à des initiatives dans le domaine du développement. Il est, dès lors, éminemment regrettable que la Belgique ne satisfasse pas à ses obligations administratives et parlementaires. Le Conseil des ministres n'a ratifié les accords que le 17 janvier, à la demande insistante de la Commission européenne. Cinq des sept parlements que compte notre pays doivent encore se prononcer. Tout devrait être réglé le 1er avril.

Pourquoi la Belgique est-elle, une fois de plus, le mauvais élève de la classe européenne? Comment pourra-t-on encore respecter la date limite du 1er avril? Quelles mesures envisage-t-on de prendre afin d'assurer un traitement plus rapide de traités analogues? A ce sujet, j'ai déjà suggéré de faire examiner tous les traités par le Sénat paritaire après la réforme institutionnelle, avec un droit d'évocation pour les Régions et les Communautés. Ainsi, on éviterait beaucoup de retards.

07.02 Louis Michel, ministre: L'accord de partenariat UE-ACP a été ratifié par notre pays le 17 janvier. On a, en outre, conclu deux accords internes, dont l'un ressortit à la compétence exclusive du pouvoir fédéral et l'autre, à la compétence mixte. Le retard de ce dernier accord est dû à une erreur administrative, mais il n'aura aucune incidence dans la

enkel gevolg vermits het conform een beslissing van de Raad reeds voorlopig wordt toegepast. Het was de bedoeling dat deze drie verdragen tegelijkertijd aan de Kamers zouden worden voorgelegd maar door een administratieve vergissing werd enkel de overeenkomst ter goedkeuring voorgelegd aan het Parlement. Deze vergissing wordt thans rechtgezet. Aan de basis ervan ligt een personeelsswissel. Het is wel een fout die begaan werd op mijn departement, mijnheer Willems. Ik ben vandaag op de hoogte gebracht. Daar zullen gevolgen aan verbonden zijn. Ik heb al zo dikwijls aangedrongen op dit akkoord en trouwens ook bij de Gewesten en Gemeenschappen. De fout lag eigenlijk bij het departement, dat moet ik toegeven.

Het ontwerp van wet houdende instemming met deze interne akkoorden is reeds verleden week goedgekeurd door de Senaat en werd zopas ook door deze kamercommissie goedgekeurd. Ook de procedures bij de Gemeenschappen en de Gewesten, enkel voor het akkoord inzake procedures, schieten op. Niets schijnt dus te beletten dat deze akkoorden op 1 april 2003 in werking treden.

Ik ben mij bewust van de zwaarte en de last van de procedure die moet gevolgd worden om de instemming met een verdrag te verkrijgen. Ik heb dan ook de opdracht gegeven om die procedure te versnellen en te onderzoeken op welke manier deze kan worden versoepeld. Ik ben het natuurlijk eens met u. De heer Vande Lanotte en ikzelf werken aan een voorstel in afwachting van een paritaire Senaat, want dat zou natuurlijk de goede oplossing zijn.

07.03 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, u hebt hier twee heel belangrijke dingen gezegd. Ik begin met het laatste.

Net als minister Vande Lanotte stemt u in met de regeling waarbij verdragen in de toekomst snel kunnen worden goedgekeurd wanneer het eigenlijk gaat om een loutere formaliteit. Dat de Gemeenschappen die verdragen zullen kunnen evoceren, is bijzonder belangrijk.

Wat dit dossier betreft, vind ik het heel fijn dat u zegt dat de verdragen op tijd zullen worden uitgevoerd.

Het siert u dat u een vergissing toegeeft. Ik zou willen vragen om clementie te betrachten, ook als het gaat om personeelsleden die een fout hebben gemaakt. Het is niet mijn bedoeling om een personeelslid dat een fout heeft gemaakt, te viseren. Ergens staat geschreven: "Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen." Ik heb ook al fouten gemaakt, wie niet.

Wanneer een verkeerd behandeld dossier tot een verbetering in de toekomst leidt, dan is voor mij de zaak opgelost. Ik kan mij alleen maar verheugen over het feit dat dit heel belangrijke dossier goed voor 64 miljard Belgische frank of 13,5 miljard euro voor ontwikkelingssamenwerking gewoon kan worden afgehandeld. Als in de toekomst dergelijke dingen niet meer gebeuren, is het incident voor mij gesloten.

Het incident is gesloten.

mesure où l'accord peut déjà être appliqué provisoirement. Je reconnais que cette erreur, qui résulte d'un changement de personnel, a été commise au sein de mon département. Je ne manquera dès lors pas de prendre des mesures.

Le Sénat a déjà adopté le projet de loi portant assentiment de ces accords, tout comme la commission de la Chambre. Les Régions et les Communautés s'y emploient également activement. L'entrée en vigueur au 1er avril ne sera donc probablement pas remise en cause.

La procédure d'assentiment à un traité est effectivement très lourde. J'ai demandé d'examiner les possibilités de l'assouplir. En attendant la mise en place d'un Sénat paritaire, ce qui constitue bien entendu la meilleure solution, le ministre Vande Lanotte et moi-même préparons une proposition en la matière.

07.03 Ferdy Willems (VU&ID): Le ministre Michel préconise donc également une procédure permettant une adoption plus rapide des traités, dès lors qu'il s'agit d'une pure formalité. Voilà qui est très positif.

Pour ce qui est du dossier en question, je me réjouis de ce que le traité entrera en vigueur à temps. Il s'agit tout de même d'une aide à la Coopération au développement de 13,5 milliards d'euros. Le fait que le ministre admette son erreur l'honore. Il faut se féliciter de ce que des enseignements soient tirés d'erreurs qui ont été commises. J'espère que ceux qui ont fauté bénéficieront de quelque clémence.

L'incident est clos.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 17.00 uur.
La réunion publique de commission est levée à 17.00 heures.*